
HET LAND VAN NEVELE

Driemaandelijks tijdschrift van de heemkundige kring

Landegem, een beeldige geschiedenis

Jan Luyssaert

september 1998

jaargang XXIX

aflevering 3

Afgiftekantoor 9850 Nevele

HET LAND VAN NEVELE

Heemkundig tijdschrift voor
Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem,
Merendree, Nevele, Poeke, Poesele, Sint-Martens-Leerne, Vinkt en Zeveren
Het Land van Nevele is een uitgave van de heemkundige kring
"Het Land van Nevele" v.z.w.

Abonnementen en lidgeld 1998

Abonnementen op *Het Land van Nevele* lopen over een jaargang van vier nummers. Bij nieuwe abonnementen in de loop van het werkjaar worden de vorige nummers, indien nog voorradig, nagestuurd. Oudere nummers vanaf 1970 zijn nog beschikbaar.

Lidgeld 1998

600 fr. (+ 100 fr. buitenland) over te schrijven op rekening 000-0627981-03 of 290-7431460-20 van "Het Land van Nevele" v.z.w., Beentjesstraat 24, 9850 Poesele.

Steunend lid 1998

Vanaf 1000 fr.

Redactieadres

J.Luyssaert, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Tijdschriftadministratie

L.De Ruyck, Heiste 45, 9850 Landegem

Ledenadministratie

A.Bollaert, Beentjesstraat 24, 9850 Poesele

Opmaak

C.De Grootte, Landegem

Druk

Beschutte Werkplaats "Nevelland", Nevele

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en illustraties.

Bij de kafffoto: De kerk van Landegem in 1749 (vergroot fragment uit de kaart van 1749 "Driesschen binnen de Prochie van Landeghem" getekend door G.De Deken)

HET LAND VAN NEVELE

Landegem, een beeldige geschiedenis

samengesteld door
Jan Luyssaert

september 1998

jaargang XXIX

aflevering 3

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Dit boek is dankbaar opgedragen aan Hilaire De Meyer (30 april 1926 - 9 mei 1992) die als een echte heemkundige zijn oude foto's van Landegem heeft bewaard en ze van nuttige commentaar heeft voorzien.

LANDEGEM, EEN LANDELIJK DORP VÓÓR DE VERNIELINGEN VAN DE EERSTE WERELDOORLOG

De kerk in 1902 gefotografeerd door de Landegemse fotograaf Jozef De Prest waarschijnlijk vanuit een kamer op de bovenverdieping van zijn huis Marktplaats 10 (nu Landegemdorp 15 “Kameleon”). In de zuidelijke zijbeuk zitten er drie spitsboogvensters. Bij de verbouwing in 1903 kregen deze vensters omlijstingen en maaswerk in witte hardsteen. In de zuidelijke kruisbeukgevel zijn boven het venster de sporen van een spitsboog zichtbaar. Bij de verbouwing in 1903 werd dit een spitsboogvenster en werd de geveltop versierd met rustieke zuiltjes en kapiteeltjes.

De vijfde persoon van links is waarschijnlijk Henri De Cloedt; de zevende is August T’Hooft (met witte voorschoot), aannemer, hij woonde Marktplaats 4 (nu BBL-kantoor, hoek Landegemdorp en Vosselarestraat). Het jonge meisje vooraan rechts is Madeleine of Leontine T’Hooft, dochter van August. Op de foto staan verder Gust Mestdagh en Petrus Cnudde klompenmaker-klokkenluider en herbergier, hij woonde Marktplaats 12 (nu zakenkantoor Bart Coppens, Landegemdorp nr. 19)

De jongensschool in 1898. Zittend op een stoel herkennen we onderwijzer Achiel Claeys, ook drie leerlingen konden herkend worden. Op de laatste rij is de derde van links Aimé Meiresonne (°1888), zoon van brouwer August. Op de tweede rij vooraan is de laatste van rechts (zittend op een bank) Charles Louis De Coster (°1886); de jongen juist achter hem is naar alle waarschijnlijkheid Cyriel Van Wassenhove.

De Landegemse toneelbond "Vrede en Vreugd" gesticht in 1890 door Achiel Claeys. De foto werd genomen door de Landegemse fotograaf Jozef De Prest in september 1896 na de opvoering van "De Ridders van Bloemendale". De regie was in handen van Achiel Claeys (°Landegem 8.10.1861), onderwijzer en getrouwd met Maria Clementina Van Wanzele.

Achiel Claeys zit in het midden op de eerste rij. Op de tweede staande rij is de tweede van links Arthur Van Hoecke (°Landegem 27.4.1872) koopman van beroep en wonende in de Vosselarestraat; de vijfde van links is August T'Hooft (°Merendree 8.6.1858) "metselaarsbaas, handelaar in bouwmaterialen en herbergier". Verder staan op de foto Frans Van Leeuwen, gareelmaker; Emiel Haesaert; Theophiel De Vogelaere, kleermaker; Jules Van Brussel, koopman; Jules Gillis, Gustaaf Van de Neste, Jules Reyniers, Henri Cocquyt, Boudewijn Reyniers, maar al deze personen hebben we op de foto niet kunnen identificeren.

Charles Louis De Coster (°Landegem 19 juni 1886, zoon van Bruno en Maria Clementia Sergeant) woonde in de Gaverstraat 2 en liet zich in 1904 met zijn hondenkar voor het klooster in de Kerkstraat fotograferen. Op de nog niet gekasseide weg liggen enkele geveld bomen. In 1883 werd op het klooster een verdieping gebouwd en een muur rond het klooster opgetrokken. De sporen van de verbouwing zijn in de zijgevel nog duidelijk te zien.

1909 Pikkers en bindsters op de hoeve van Omer De Smet, nu Remi Martens, Westhoek 22.

Staande v.l.n.r.

1. August De Smet (°Machelen 2.1.1853)
2. Camiel Van Hulle (°Oostwinkel 27.8.1888)
3. Onherkenbaar wegens een scheurtje op de foto
4. Marcel Lambrecht
5. Cyriel De Gandt (°Vosselare 16.7.1884)
6. Camiel De Vleeschouwer (°Vosselare 24.10.1868)
7. Charles of Jan De Pestel
8. Omer De Smet (°Drongen 20.9.1891), uitbater van de hoeve
9. Petrus Heynssens (°Landegem 23.1.1897), later klompenmaker.

Zittend v.l.n.r.:

1. Irma Coppens (°Landegem 29.3.1887)
2. Maria Emelie Lambrecht (°Landegem 20.8.1893)
3. Pelagie De Gandt (°Landegem 30.10.1881)
4. Irma De Wispelaere (?)

Moeder en dochter aan het spinnewiel. Links Eugenia Van Hove (°Vosselare 31.3.1840), weduwe van Bernard De Vleeschouwer en echtgenote van August De Grootte (°Landegem 1.9.1835). Rechts haar dochter Maria Louisa De Grootte (°Merendree 29.10.1882), in 1913 getrouwd met Cyriel De Gandt (°Landegem 26.12.1894). Zij was de moeder van Aline De Gandt, weduwe van Hilaire De Meyer. Op haar beurt is Aline De Gandt de moeder van Francine De Meyer, echtgenote van Chris Mouton en moeder van Anke Mouton. Te oordelen naar de leeftijd van Maria Louisa De Grootte moet de foto ca. 1905 gemaakt zijn. Cyriel De Gandt en Maria Louisa De Grootte woonden op de plaats waar nu het huis staat van Lucien Van Severen in de Vosselarestraat 4.

Deze afbeelding van het kasteel, in 1911 genoemd "Boddaert" (nu Gerard Bogaert, Poeldendries 26), dateert zeker van vóór 1911 want op de afbeelding van 1911 is de gevel reeds volledig begroeid met klimop. De vrouw rechts op de foto zou juffrouw Heyman zijn met haar twee meiden en een kloosterlinge (of begijn)- verpleegster die het kasteel tijdelijk bewoonden.

De kerken van Landegem

De oudste kerk

De oudste afbeelding van de kerk vinden we op de kaart van 1749 “Driesschen binnen de prochie van Landeghem” getekend door G.De Deken (zie kaart). We hebben alle redenen om aan te nemen dat het een natuurgetrouwe weergave is van de toenmalige werkelijkheid omdat de oude pastorie recht over de kerk en de kapel op de Poeldendries op diezelfde kaart van 1749 getekend zijn zoals ze er nu nog uitzien.

De oudste kerk was een naar het oosten gerichte eenbeukige kruiskerk met waarschijnlijk slechts één (zuidelijke) kruisbeuk. De vierkante vieringtoren met galmgaten had een ingesnoerde naaldspits. Boven de westelijke hoofdingang bevond zich een boogvormig venster. De westelijke gevel was een topgevel waarschijnlijk met aandal. In de zuidmuur van het schip was er een portaal aangebouwd. In de zuidelijke spitsgevel zien we een rondbogig venster met erboven een oculus of klein roosvenster. In de hoek tegen de zuidelijke kruisbeuk was een sacristie aangebouwd met rechthoekig of vierkantig venster. Of er aan de noordzijde ook een sacristie was, kunnen we op de tekening niet uitmaken. Het kerkhof was ommuurd. In de kerkhofmuur waren er drie toegangen: één in het noordwesten, één tot het zijportaal en in het noordoosten. Op het kerkhof lag er een pad rond de kerk.

De kerk omstreeks 1864-70

De kerk had toen drie beuken onder een zadeldak en een kruisbeuk. De ronde apsis die het koor omgaf, was gebouwd in ongekapte veldsteen. Ook de kruisbeuk en de muur van de linkerbeuk waren in veldsteen gebouwd. Dit gedeelte van de kerk had zijn oorspronkelijk Romaans karakter bewaard. In de noorderpuntegevel zag men de sporen van een groot spitsbogig venster van de 14de eeuw.

In de zuiderpuntegevel (zie foto van 1902) was er boven het spitsbogig venster een ander van mindere omvang. Beide waren niet zo oud als dat in de noorderpuntegevel.

Het spitsbogig venster boven de toegangspoort was ouder dan de vensters van de beuken.

De toren was aan zijn basis vierkant en bekroond met een lange, zwerige achthoekige ingesnoerde naaldspits. Aan weerszijden van de apsis heeft men in 1853 een sacristie gebouwd.

Binnenzicht

De pilaren werden in de loop der tijden rond gemaakt. Het volronde gewelf was waarschijnlijk 18de-eeuws.

Er waren drie altaren: het hoofdaltaar, toegewijd aan de H.Blasius, was versierd met een kopie van een schilderij naar Jaspar De Craeyer, de marteldood van de H.Blasius, gemaakt door Theodoor Monteau in 1651.

De zijaltaren waren toegewijd aan O.L.Vrouw en de H.Margareta. Ze waren versierd met de beelden van de H.Maagd, Sint Jan Baptist en de H.Margareta. Jan Herrebauts uit Gent vervaardigde in 1651 een houten O.L.Vrouwbeeld. In 1867 werd er een nieuwe eikenhouten communiebank geplaatst, gebeeldhouwd door Delannier uit Gent.

De kerk had twee biechtstoelen. De preekstoel die alleen bestond uit kuip en deksel had een medaillon voorstellende Christus op de schoot van zijn moeder.

De kerk tussen 1902 en 1918

In 1901 deed de kerkfabriek van Landegem een aanvraag tot het krijgen van een subsidie voor de herstelling van de kerk. In de provincieraadszitting van 10 juli 1902 werd de subsidie gunstig geadviseerd en in de loop van 1903 werd de kerk gedeeltelijk gerestaureerd.

De vensters kregen omlijstingen en maaswerk in witte hardsteen. De driehoekige geveltoppen van het koor en van de zuidkruisbeukarm werden versierd met rustieke zuiltjes en kapiteeltjes.

De noodkerk 1918-1925

Tijdens de gevechten aan het Schipdonkkanaal werd de kerk op 21 oktober 1918 door Belgische troepen getroffen. De schootsrichting van het basisstuk van de batterij werd geverifieerd door enkele shrapnels af te vuren in de richting van de kerktoren en kort daarop werd de torenspits afgeschoten door een stuk van de 3de batterij. Vooral de noordelijke beuk en de toren waren zwaar getroffen.

Op een perceel grond van burgemeester de Kerchove d'Ousselghem gelegen op de huidige splitsing Stationsstraat-Dennendreef werd een houten oost-west georiënteerde noodkerk opgetrokken.

De nieuwe kerk 1925-1940

Op 7 juli 1923 werd door het schepencollege beslist dat het puin van de kerk zou gevoerd worden naar Noordhout en de Houtstraat. Op datzelfde schepen-

college werden de prijsoffertes voor de aanbesteding van de heropbouw van de kerk besproken. Zeven aannemers hadden een prijs ingediend variërend van 552.434 fr. tot 780.120 fr. De werken werden toegewezen aan aannemer Köhn uit Gent en waren waarschijnlijk eind 1925 begin 1926 voltooid. De west-, noord- en zuidkant bleven nagenoeg onveranderd. De middenbeuk werd verhoogd. De sacristie tegen de kruisbeuk werd vervangen door een halfcirkelvormig bouwsel. Tegen de westkant van de kruisbeuk werd een rond torentje gebouwd. De toren werd nu vierkantig en minder spits.

Op 24 mei 1940 werd om 4 uur in de namiddag de kerk door het Belgisch leger opgeblazen. De ontploffing was zo hevig dat de toren neerstortte met het gevolg dat van de Romaanse en vroeggotische gedeelten van koor en kruisbeuken alleen wat puin overbleef. De muren van middenbeuk en zijbeuken schenen nog gedeeltelijk te kunnen behouden worden. Meubilair, daken en glasramen waren totaal vernield. Tijdens de bezetting hebben de Duitsers wat nog restte afgebroken en het puin naar Aalter en Ursel gevoerd om er de vliegvelden aan te leggen.

De noodkerk 1940-1961

Op dezelfde plek waar de noodkerk na de Eerste Wereldoorlog had gestaan, werd nu een stenen noodkerk gebouwd. In de voorgevel bevond zich een gedenkplaat voor de gesneuvelden. Tegen de oostelijke gevel hing het kruisbeeld dat vroeger tegen de zuidgevel van de verwoeste kerk hing. Toen in 1956 de Stationsstraat werd verbreed en een betonnen wegdek kreeg, moest de noordelijke kant van de noodkerk worden afgebroken. Maar ondertussen was men in 1955 begonnen met de bouw van een nieuwe kerk.

De nieuwe kerk van 1961

Op zaterdag 23 december 1961 werd de nieuwe kerk in gebruik genomen. Pastoor Jozef Van Gansbeke had aan Mgr. Callewaert gevraagd om de kerk te komen inwijden maar door zijn drukke bezigheden in de kersttijd werd de consecratie tot later uitgesteld.

Op zaterdag 23 december werd om 16 uur processiegewijs het Allerheiligste van de noodkerk overgebracht naar de nieuwe kerk. “Ondanks de barre koude” schrijft pastoor van Gansbeke “was er heel veel volk en veel geestdrift. De parochianen voelden het na 20 jaar aan als een verlossing, als een bevrijding uit een vuile, uitgeleefde noodkerk te mogen komen naar een splinternieuwe, schone, stemmige, goedverwarmde en goed verlichte kerk”.

Op zondag 19 mei 1968 vond om 9.30 uur de plechtige consecratie van de kerk plaats door Mgr. Van Peteghem in aanwezigheid van pastoor Van Gansbeke en onderpastoor Tieleman.

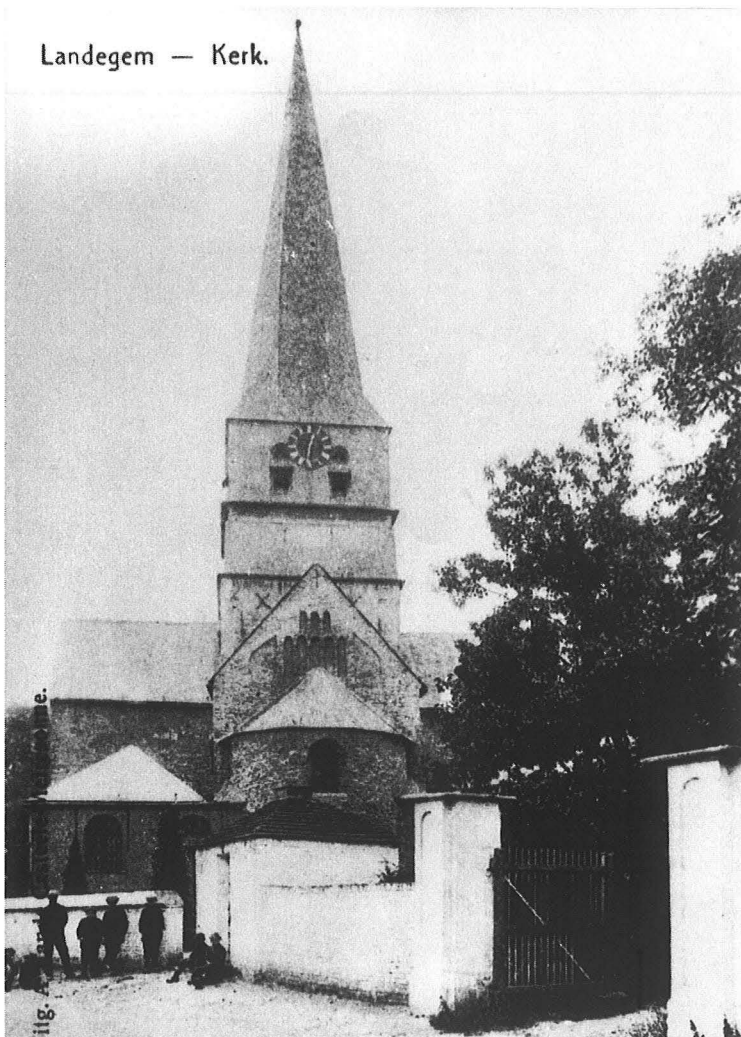
Deze foto van een begrafenis moet gedateerd worden na 1902 en vóór 1911. Rechts zien we één arduinen grafkruis. Op de foto van 1911 staan er op die plaats reeds drie arduinen kruisen in een rij.

De kerk zoals ze er in 1911 uitzag na de restauratie van 1903. De vensters kregen toen omlijstingen en maaswerk in witte hardsteen en de driehoekige geveltoppen van het koor en van de kruisbeukarm werden versierd met rustieke zuiltjes en kapiteeltjes.

Binnenzicht van de kerk met het orgel. Op de foto zijn de petroleumlampen zichtbaar. In 1915 werd in de kerk elektrische verlichting geïnstalleerd; de stroom werd toen geleverd door de nabijgelegen brouwerij Meiresonne. De foto werd omstreeks 1911 gemaakt door de Landegemse fotograaf Jozef De Prest.

De kerk in 1911 met op de voorgrond rechts de toegangspoort tot de hoeve van Pieter Franciscus Mestdagh (°Landegem 4.9.1834) en zijn vrouw Sophia De Meulemeester (°Landegem 26.10.1841). Op 20 mei 1913 namen Alfons Naert en zijn vrouw Maria Elodia Vanhyfte de hoeve over en werden er groentenkwekers.

De Vosselarestraat in 1911. Op de linkerkant van de straat stond de jongensschool. Het huis links was het schoolhuis waar onderwijzer Edmond Van Ooteghem woonde; rechts daarvan de ingang van de school. Het kleine gebouw ernaast met trapgevel was een klaslokaal. Het schoolhuis en het klaslokaal werden in 1906 gebouwd. Omstreeks 1920 werd de ingang van de school gedicht en samen met het klaslokaal gebruikt als gemeentehuis.

Deze foto van de brug over het Schipdonkkanaal moet zeker vóór 1911 gedateerd worden, want op de foto van 1911 is het hoekhuis links afgebroken en is de Villa Pia in opbouw. Het huis rechts op de foto stond op het grondgebied Nevele; daar woonde August Willems (°Knesselare 14.10.1854) met zijn vrouw Emelie Mortier (°Nevele 1.8.1855). Willems was kuiper van beroep en tevens bruggendraaier, zijn vrouw was “tapster”. Op de achtergrond is de torenspits van de kerk zichtbaar.

Kastelen

In Landegem stonden eertijds twee kastelen.

Op de kaart van 1749 “Driesschen binnen de Prochie van Landeghem” getekend door G.De Deken is er binnen een circulaire omgrachting op de huidige Poeldendries nr. 9 een woning getekend. Die woning is omgeven door een tweede walgracht met brug en toegangspoort.

In 1768 was er in Landegem een “schoon kasteelken” te koop “beplant met de alderschoonste Fruytboomen &c., achtergelaeten en eertijds gebruyckt door Myn Heer Sandelyn ende naer zyn overlyden door de Douairiere Loovelde, competerende nu aen Mevrouw van Asper”. Welke kasteel hier bedoeld is, konden we niet achterhalen.

Volgens de legger bij de Poppkaart was het huidige kasteel Mahy tussen 1845 en 1860 eigendom van Franciscus Van Hoobroeck, bijzondere te Gent.

In 1864-70 was mevrouw Van Hoobroeck van Ten Hulle de eigenares, maar het werd geregeld bewoond door Gentse families o.m. mevrouw Hontin.

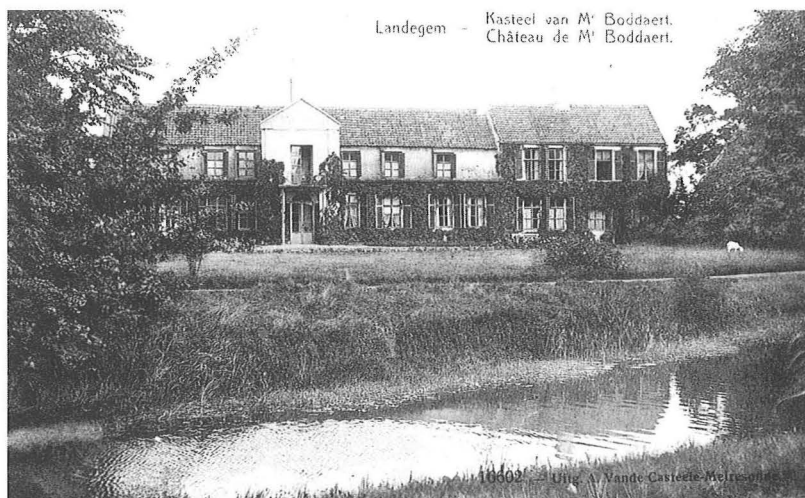
Op 29 november 1888 vestigde Edgard François Marie Guisluin de Kerchove d’Ousselghem zich op dit kasteel. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het gebouw vernield en na de oorlog naar het vroegere model weer opgebouwd.

Nog op de Poeldendries lag er een tweede kasteel waarvan we de oudste vermelding vonden op de legger bij de Poppkaart (1845-1860). Toen was het eigendom van Jean-Baptiste Vermeulen, eigenaar te Gent en Melanie Agatha Dons. Volgens De Potter en Broeckaert was dit kasteel tussen 1864 en 1870 bewoond door de heer Waedeman-De Leu. Omstreeks 1879 was het zeker eigendom van Barones de Monin-Rendeux, geboren Thionia Vermeulen. Nadien kwam het in handen van de Franse graaf Jacques Le Mesre de Pas (†1939 in Montbolo, Pyrenées). Notaris August Goeminne beheerde het goed en verhuurde het geregeld. Zo was het omstreeks 1910 bewoond door een zekere Boddaert, van wie we in de bevolkingsregisters verder geen spoor hebben gevonden. Het gebouw werd vernield tijdens de Eerste Wereldoorlog. Op de plek verscheen een totaal ander gebouw nu eigendom van de heer G.Bogaert. In het begin van de jaren zestig verkocht de toenmalige eigenaar graaf Gerard Edmond Pierre Le Mesre de Pas (Neuilly-sur-Seine) de meeste grond aan de firma Immoganda om hem te verkavelen.

Landegem Kasteel van Mr de Kerchove d'Ousselghem.
Château de Mr de Kerchove d'Ousselghem

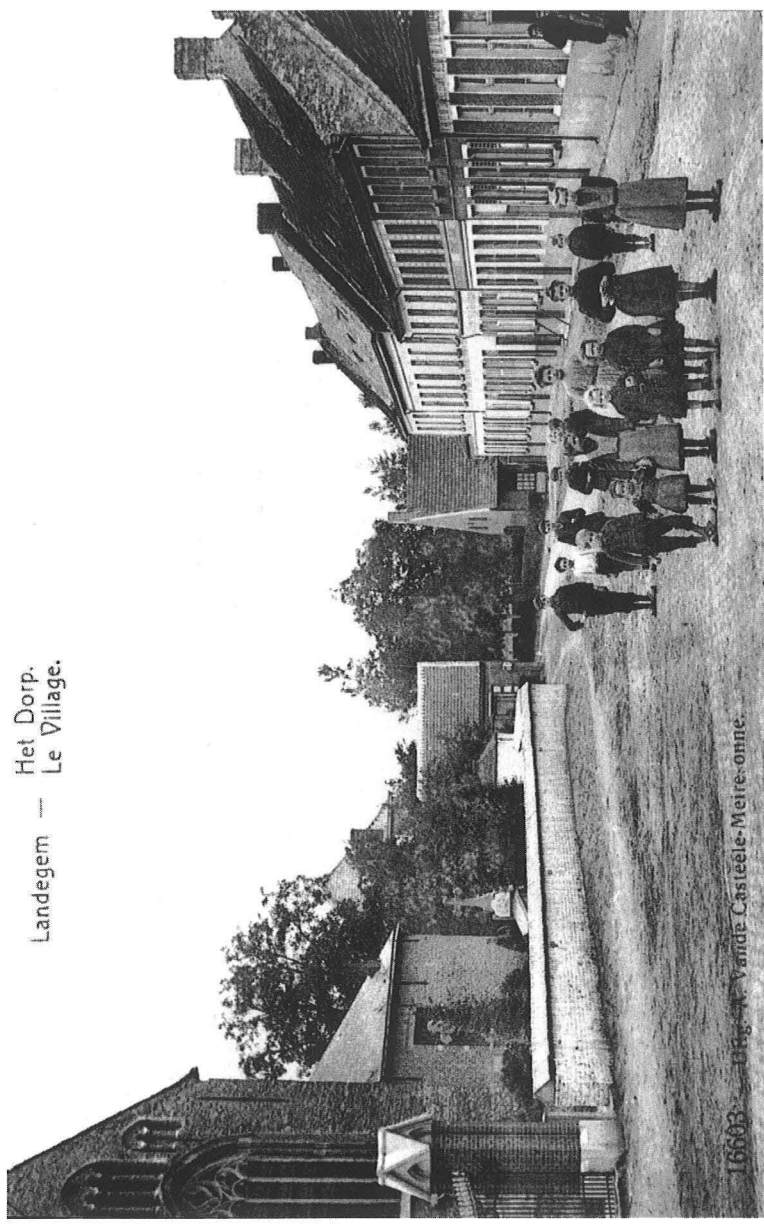

Kasteel de Kerchove d'Ousselghem (nu Gh. Mahy, Poeldendries 9). Edgard François Marie Guislain de Kerchove d'Ousselghem (°Gent 2.1.1846), grondeigenaar, in tweede huwelijk getrouwd op 28.5.1881 met Pharaïlde Julie Angèle de Pret Roose de Calesberg (°Schoten 5.9.1850), vestigde zich op 29.11.1888 op het kasteel in de “kerkebulken” op de Poeldendries. Van 1895 tot aan zijn dood op 10.6.1926 was hij burgemeester van Landegem (prentkaart 1911).

Dit zogenoemde kasteel Boddaert lag aan de Poeldendries te Landegem en werd in de Eerste Wereldoorlog totaal verwoest. Na de oorlog werd er op de ruïnes een volledig nieuw huis gebouwd, nu bewoond door de heer Gerard Bogaert (prentkaart van 1911).

Landegem — Het Dorp.
Le Village.

16603 — Off. A. Vande Casteele-Meire-onne.

De Marktplaats in 1911. In de huizen woonden van rechts naar links volgende personen (tussen haakjes staat het huisnummer van toen):

(nr. 7) Melanie Van de Walle (°Merendree 20.5.1853), weduwe van Augustus De Vogelaere (†Landegem 28.10.1895), kleermaakster, winkelierster en herbergierster “In ‘t Huis van Commerce”.

(nr. 8) Petrus Amandus Snoeck (°Zomergem 6.4.1865), brouwersknecht en herbergier, getrouwd met Emma Maria Wille (°Lovendegem 22.3.1863).

(nr. 9) Emile Charles Cannoodt (°Nevele 31.3.1838), schoenmaker en herbergier.

(nr. 10) Jozef De Prest (°Landegem 22.3.1859), huisschilder en winkelier, getrouwd met Marie Melanie Van den Bossche (°Hansbeke 24.2.1875).

(nr. 11) Carolus Ludovicus Van Kerrebroeck (°Landegem 5.7.1866), handelaar in zaden, herbergier en winkelier, getrouwd met Clemence Ally (°Drongen 29.12.1858), weduwe van Bruno Sergeant en van Isidoor Blomme. In 1903 heette de herberg “Het Oud Huis van Commerce”.

(nr. 12) Petrus Cnudde (°Astene 11.8.1862), klompenmaker en herbergier, getrouwd met Marie Mathilde De Meyer (°Landegem 9.2.1862).

(nr. 13) Francies Van Brussel (°Landegem 25.10.1868 - †Landegem 2.10.1913), varkensslachter en herbergier, getrouwd met Leontina Maria De Bourderé (°Landegem 13.9.1862).

(nr. 15, aan de rechterkant van de straat) Pieter Franciscus Mestdagh (°Landegem 4.9.1834), landbouwer, echtgenoot van Sophie De Meulemeester (°Landegem 29.10.1841).

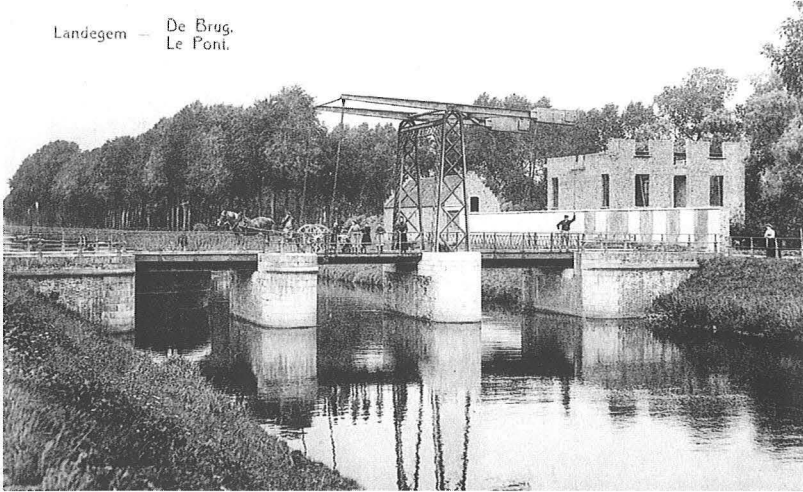
Brouwerij Meiresonne

In 1871 trouwde August Meiresonne (°Bellem 1843), zoon van brouwer Augustin Meiresonne, te Bellem met Marie David. Hij verbrak elke samenwerking met zijn zusters Ida en Pauline en richtte een nieuwe brouwerij op te Landegem. Op de hoek van de huidige Grote Heirenthoek en Brouwerijstraat kocht hij twee grote schuren die hij tot bedrijfsgebouw ombouwde. Bij zijn nieuwe brouwerij "De Hoprank" liet hij een woonhuis optrekken. August werd heel vlug een vooraanstaand burger in de gemeente; van 1896 tot 1911 was hij schepen en van 1891 tot 1894 burgemeester te Landegem. August overleed te Landegem in 1913 en zijn jongste zoon Aimé werd de nieuwe brouwer. Tijdens de oorlog ontsnapte de brouwerij aan de opeising van koper door de Duitse bezetter, allicht om zichzelf nog te kunnen bevoorraden. Maar in november 1918 werd de brouwerij door de aftrekkende Duitsers opgeblazen. De bewoners kregen twee uur de tijd om met het allernoodzakelijkste op de vlucht te gaan. Daarmee hield de brouwerij op te bestaan.

Stoombrouwerij "De Hoprank" in volle glorie. Op de bank voor het huis zit een goed geklede man, wellicht vader August of zijn zoon en opvolger Aimé Meiresonne. Rechts op de foto een bierwagen en drie werklieden. Uit het kleine schouwtje helemaal rechts ontsnapt stoom.

Landegem — De Brug.
Le Pont.

De ophaalbrug over het Schipdonkkanaal in 1911. Het huis in opbouw is de Villa Pia. De muur voor het huis bestaat duidelijk uit de dichtgemetselde muren van het huis dat er vroeger stond en dat op enkele muren na werd afgebroken.

Landegem — De Statie.
La Gare

Het station in 1911.

De kasteeldreef in 1911. Deze dreef liep, zoals de naam het zegt, van het kasteel richting kerk. De dreef was met platanen afgezoomd die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden gerooid en als brandhout gebruikt. Nadien werd de weg versmald tot de huidige voetweg van de kapel aan de Poeldendries naar het dorp. Op het eind van de dreef stonden twee arduinen paaltjes waartussen een ketting hing. Nu staan ze bij de kapel van O.L.Vrouw van Zeven Weeën aan de Poeldendries. Op de achtergrond is de spitse kerktoeren te zien en rechts van de kerk het huis Stationsstraat nr. 1. Het huis in het midden van de foto is verdwenen.

Molens

Heirenthoekmolen

In 1594 vinden we een eerste “prijsij” of schatting van de Heirenthoekmolen. In dat jaar waren de pachters Symoen Aelgoet en Lieven Van der Vennet terwijl de heer van Nevele eigenaar was.

In 1835 was de molen eigendom van mulder Joannes Baptist De Vriendt. Na zijn overlijden werd hij uitgebaat door zijn weduwe Coleta Sierens. In 1861 werd hij verkocht aan Francies De Paepe molenaar en brouwer. In 1870 werd hij verkocht aan Emiel Claeyns; zijn zoon Cyriel werd mulder op de Heirenthoek en werd er in 1889 opgevolgd door Gustaaf Vercruysse en in 1890 door René Van Hoecke.

Op 13 januari 1900 stond de molen weer te koop. Emiel Verplaetse uit Hansbeke kocht hem voor 5.250 fr. De toenmalige molenaar Theophiel Van Steenkiste verhuisde op 9 januari 1904 naar Merendree. Op 6 januari kwamen Emiel Cocquyt (°Landegem 25.2.1872) en zijn vrouw Emerence Vermaercke uit Astene naar Landegem en werden de nieuwe uitbaters van de molen en de herberg die erbij hoorde. In 1907 werd de windmolen uitgebreid met een maalderij. In september 1918 werd de staakmolen tijdens het bevrijdings-offensief door de terugtrekkende Duitsers afgezaagd uit vrees dat hij als uitkijkpost door het Belgische leger zou kunnen gebruikt worden.

Wildemolen

De molen stond ongeveer op de driehoek gevormd door de huidige Putte-meersstraat en de Wildekouter. De molen werd reeds in 1643 vermeld, maar de eerst gekende eigenaar was in 1835 Constantin Acke. In 1855 werd molenaar Constantinus Baele opgevolgd door zijn zoon Pieter en in 1878 door de kinderen Baele. In 1880 werd de molen verhuurd aan Theofiel Van de Castele die hem in 1881 kocht. In 1900 werd door Petrus Van de Castele een mechanische maalderij opgericht. In 1913 was de molen eigendom van Theofiel Van de Castele en in 1914 ging hij over in de handen van Remi Vanheirzele. De molen overleefde de Eerste Wereldoorlog. In 1921 stak een storm op, molenaar Vanheirzele kon de wieken niet vangen en de molen stortte met groot gedruis neer op de molenberg. Een jaar later werd de molen afgetakeld en de bruikbare stukken werden aan de mulders uit de omgeving verkocht.

De dorpsmolen

De dorpsmolen stond in de Heistekerkweg, nu ongeveer Dennendreef nr. 9. In 1855 was deze olie- en graanmolen eigendom van Justinus Aloysius Van der Vennet, in 1879 opgevolgd door Désiré Van der Vennet en in 1879 door Edward Van der Vennet. Bij diens afsterven in 1881 werd de molen verder gebruikt door de weduwe en haar kinderen.

In 1893 werd de molen verkocht aan Karel Lodewijk De Weirdt die hem eerst verhuurde aan Felix Caekaert en hem vanaf 1898 zelf uitbaatte. Bij een hevige storm in 1910 sloeg de molen te pletter. Begin september 1910 vertrok de molenaar met zijn gezin naar de hoeve Sebastopol in de Franse plaats Mailly Rainneval aan de Somme.

De dorpsmolen van Landegem vóór 1910. Deze foto is gemaakt in de huidige Stationsstraat. Op de achtergrond herkennen we de naaldtoren van de kerk. De molen stond in de Heistekerkweg (nu: Dennendreef nr. 9) en was eigendom van Karel Lodewijk De Weirdt (°Nazareth 28.1.1858). Bij een hevige storm in 1910 sloeg de molen te pletter. Begin september 1910 vertrok de molenaar met zijn echtgenote Maria Mathildis De Vogelaere (°Meigem 15.2.1867) en zijn hele gezin naar de hoeve Sebastopol in de Franse plaats Mailly Rainneval aan de Somme.

Duivenmelkers van Landegem in 1912 gefotografeerd bij E. Van Leeuwen zoals op de poort achter de personen gedeeltelijk leesbaar is.

V.l.n.r. Cyriel De Meyer met een duif in de handen; zittend achter de tafel links: Emile Van Leeuwen en rechts van hem bakker Petrus De Buck; de meisjes en de man met hoed kennen we niet; de man met pet achter de duivenmanden is Philemon Van Kerrebroeck, de man vóór de manden is Emile De Meyer.

Het kerkkoor in 1916.

Vooraan zittend v.l.n.r. 4. Henri Claeys - 5. kerkbaljuw Bruno Creelle.

Staannde rij v.l.n.r. 1. Hubert Verougstraete - 2. Ulmer De Vogelaere -

3. August De Coninck - 6. René De Brabandere - 7. Gaston Vermeire.

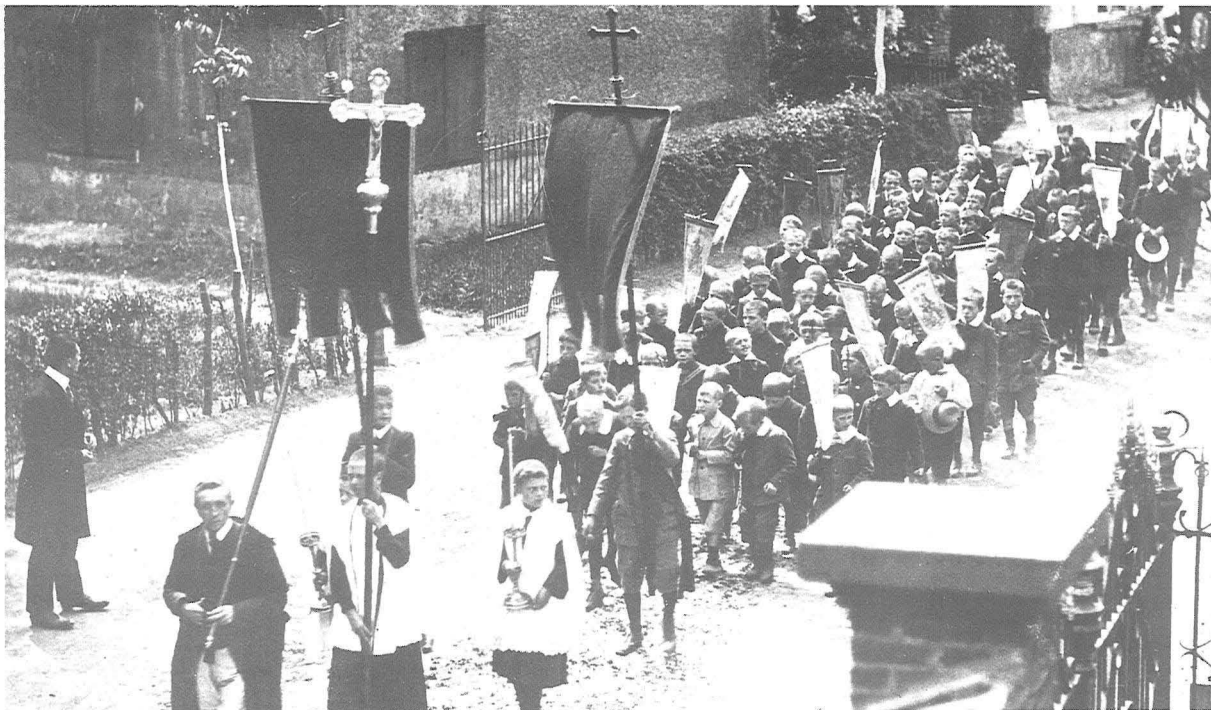
Achterste rij v.l.n.r. 1. Leon T'Hooft - 2. Amedee Willems - 3. Odiel Cocquyt (?)

De Landegemse voetbalploeg "Volharding" in 1916.

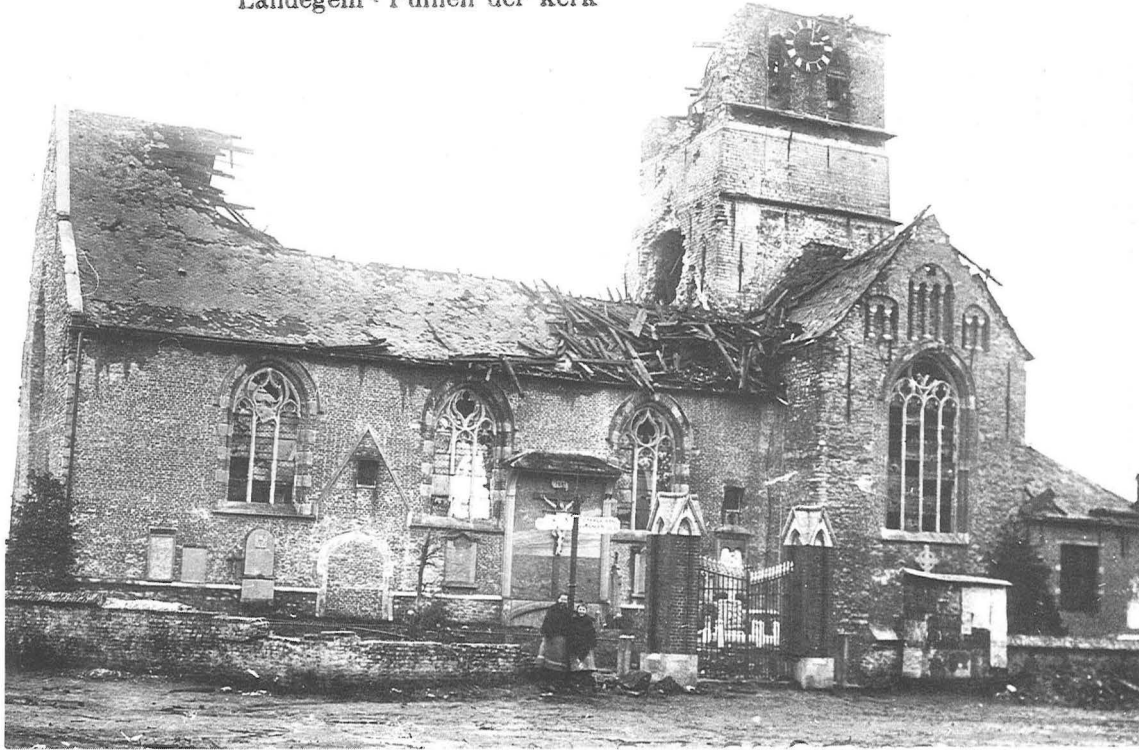
Op de eerste rij zitten v.l.n.r. 1. Hubert Verougstraete - 2. Leon T'Hooft - 3. Arthur De Buck (?) - 4. René De Brabandere.

Op de middenste rij staan 1. Gaston Vermeire - 2. ? - 3. August De Schrijver (?). De personen op de laatste rij konden niet herkend worden.

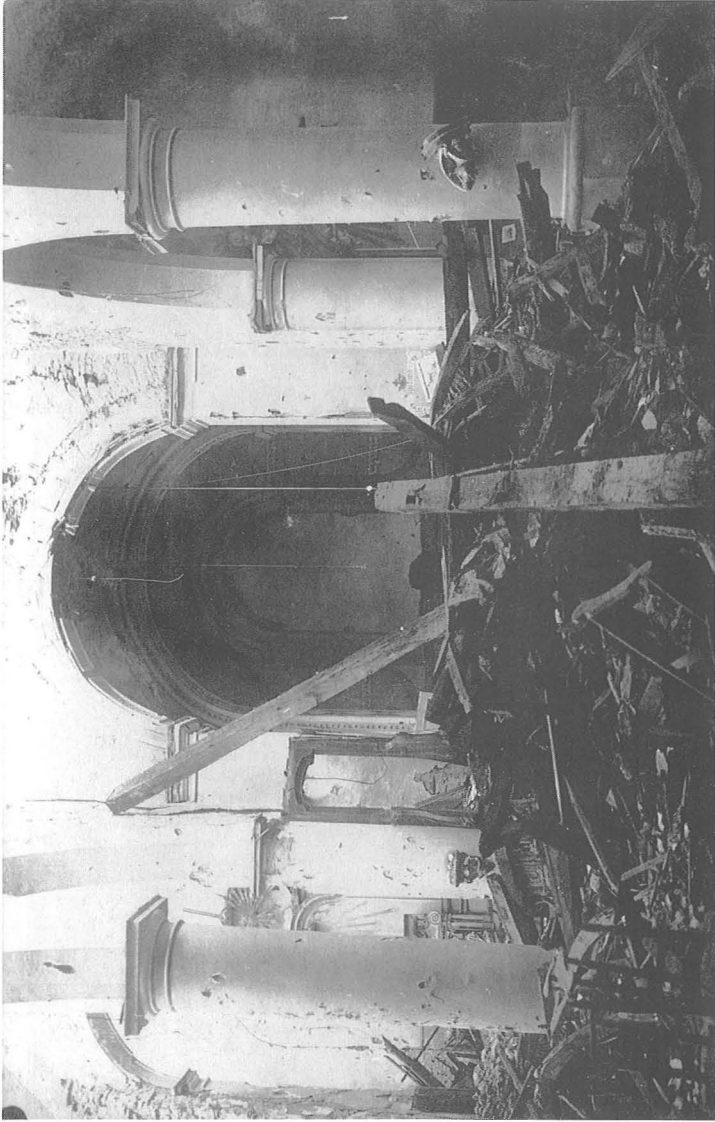
Processie in 1917 of 1918. De man vooraan is kerkbaljuw Bruno (Bruintje) Creelle. De eerste vaandeldrager is Marcel Huys (°Landegem 28.8.1904) en rechts van hem stapt Maurits Beresole (°Gent 12.1.1908). De foto werd gemaakt voor het huidige huis Stationsstraat nr. 2.

Landegem - Puinen der kerk

DE VERNIELINGEN VAN OKTOBER-NOVEMBER 1918

Tijdens de gevechten aan het Schipdonkkanal werd de kerk op 21 oktober 1918 door Belgische troepen getroffen. De zuidkant van de kruisbeuk werd bij de heropbouw in de nieuwe kerk geïntegreerd.

Binnenkant van de verwoeste kerk in 1918.

1918 - Puinen van het dorp

Puinen van de westkant van het dorp na de bombardementen van oktober-november 1918.

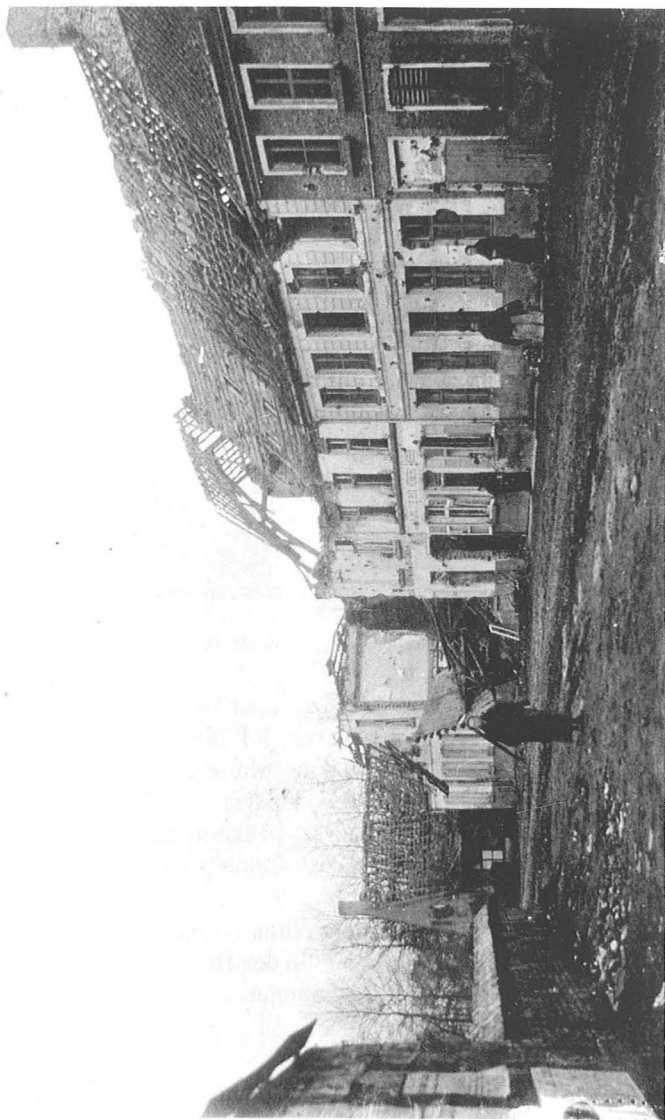
Van links naar rechts waren de huizen door volgende personen gewoond: (nr. 5) Robrecht Van Laere (°Nevele 5.1.1882) getrouwd met Judith De Vogelaere (voordien bewoond door Maria Justina Claeys †Landegem 22.10.1914, winkelierster en herbergierster).

(nr. 4) Marie Louise De Schryver, bakkerin en herbergierster in “Het Gemeentehuis”; zij was de weduwe van Camiel Claeys (°Landegem 21.1.1855 - †Landegem 23.11.1902).

(nr. 3, hoek Dorpsplaats en Vosselarestraat) August Eduard T’Hooft, metser, handelaar, winkelier en herbergier “In den Hert”.

Vooraan rechts de vernielde kerkhofmuur.

Fun en van Landegem - Dorp

Vóór de bombardementen waren de huizen van rechts naar links door volgende personen bewoond:

(nr. 7) Francies Maurits Claeysens (°Vosselare 10.7.1884), facteur in paarden en herbergier, getrouwd met Augusta De Pestel (°Vosselare 3.8.1884). Na de oorlog vestigde Valentijn Andries (°Ieper 3.9.1888) zich in dit huis.

(nr. 8) Edmond Geirnaert (°Knesselare 4.5.1874), metser en herbergier. In 1922 kwam Honoré De Poortere, fotograaf, hier wonen.

(nr. 9) Jozef De Prest (°Landegem 22.3.1859), huisschilder, *lichttekenaar* en winkelier, getrouwd met Maria Melania Van den Bossche (°Hansbeke 24.2.1875). Officieel verhuisde De Prest op 3.9.1919 naar Ledeberg en kwam Gustaaf De Buck dit huis bewonen. Maar op de foto van de puinen in 1918 is al duidelijk op het opschrift de naam “G.DE BUCK” te lezen. De Prest moet dus al vroeger Landegem hebben verlaten, maar wegens de oorlogsomstandigheden werd zijn verhuis pas later in de bevolkingsregisters genoteerd. Gustaaf De Buck (°Landegem 21.8.1882) was getrouwd met Celina Marie Inion (°Landegem 13.12.1879). In de bevolkingsregisters is zijn beroep niet vermeld maar volgens de prentkaart was hij herbergier in café “In de Vrede”.

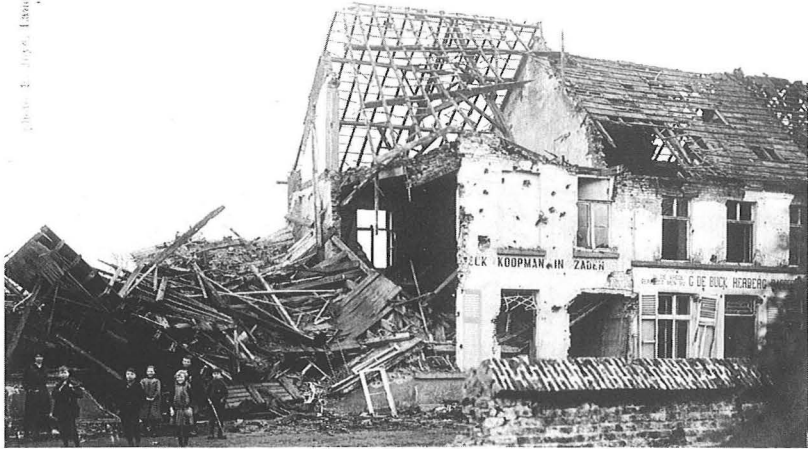
(nr. 10) Karel Lodewijk Van Kerrebroeck (°Landegem 5.7.1866), handelaar in veevoeders, kleerverkoper en herbergier in “Het oud Huis van Commerce”, getrouwd met Clemencia Ally (°Drongen 29.12.1858 - †Landegem 29.3.1917). Op een andere foto kunnen we op de puinen van zijn huis de rest van het opschrift lezen: “...ECK KOOPMAN IN ZADEN”.

(nr. 11) Petrus Cnudde (°Astene 11.8.1846), klompenmaker en herbergier, getrouwd met Marie Mathildis De Meyer (†Landegem 13.1.1913).

(nr. 12) Francies Van Brussel (°Landegem 25.10.1868 - †Landegem 2.10.1913), varkensslachter en herbergier.

Helemaal links, vóór de kerkmuur, merken we een aanplakbord met mededelingen aan de bevolking.

Puilen van Landegem

Na de bombardementen van oktober-november 1918 zijn nog twee huizen op de noordkant van de dorpsplaats min of meer herkenbaar, links het huis van Karel Lodewijk Van Kerrebroeck (°Landegem 5.7.1866), koopman in zaden. Alleen de drie laatste letters van zijn naam “ECK” zijn nog leesbaar op de gevel. Rechts “In de Vrede bij G. De Buck herberg barbier”. Gustaaf De Buck (°Landegem 21.8.1882) was op 29.11.1905 te Landegem getrouwd met Celina Maria Inion (°Landegem 13.12.1879). Een stuk kerkmuur vooraan rechts is nog rechtop gebleven.

Tijdens de gevechten in oktober-november 1918 werd de ophaalbrug over het Schipdonkkanaal vernield. Een houten noodbrug maakte het verkeer tussen de Heirenthoek en Landegemdorp weer mogelijk, maar de pijlers van de brug maakten de scheepvaart voorlopig niet mogelijk. Rechts op de achtergrond de vernielde “Villa Pia”.

Het zwaar beschadigde huis van bakker Petrus De Buck wordt hersteld. Op de voorgevel lezen we “In de klok bij P.De Buck bakkerij afspanning” (het derde woord is onleesbaar). Dit was het eerste huis van de toenmalige Damstraat (later Landegemdorp 1). In 1997 werd het afgebroken en kwam er een winkelcomplex op die plaats. Vooraan rechts op de foto staat de kerkhofmuur.

Puinen van Landegem aan de Statie

Het beschadigde huis van “J.Thoofthorticultuur”. Juliaan Francies T’Hooft (°Merendree 5.8.1859) was “hofbouwkundige”. Na de Eerste Wereldoorlog kreeg het huis er een verdieping bij. Op de plaats van de schuur staat nu garage De Sloover, Stationsstraat 111.

Puinen van Landegem

Puinen in 1918 van de meisjesschool in de Kerkstraat, gezien vanuit de tuin.

Puinen van Landegem

Na de gevechten in 1918. Een trieste aanblik van de omgeving van de brug over het Schipdonkkanaal. Enkele soldaten, kinderen en een volwassen man met mand op de schouder poseren voor de fotograaf.

Dokter Kluyskens poseert met zijn familie en twee Belgische soldaten voor zijn beschadigd huis in 1918. Dokter Gustave Kluyskens (°Gent 15.2.1820 - †Landegem 3.8.1877) liet het huis in 1845 bouwen. Om het perceel op te hogen, werd grond aangevoerd uit het Schipdonkkanaal dat in 1846-47 werd gegraven. Het huis bestaat nog steeds in de Renaat De Rudderstraat nr. 30.

Puinen van Landegem

Tijdens de gevechten in oktober-november 1918 kreeg het kasteel de Kerchove d'Ousselghem het lelijk te verduren. Na de Eerste Wereldoorlog werd het in aangepaste stijl opnieuw opgebouwd en is nu bewoond door Gh. Mahy, Poeldendries 9.

1918. Puinen van de smidse van Marie Thérèse Verhaege, weduwe van Hendrik Van Severen (°Knesselare 1850 - †Landegem 1895). De vroegere smidse is nu bewoond door Marcel Van Severen, kleinzoon van August, Vosselarestraat 10.

V.l.n.r. poseren:

1. Irma Van Severen, dochter van Alouis Emiel (°Landegem 5.4.1884)
2. Jozef Van Severen (°Landegem 24.3.1890)
3. Lionel De Vreese (°Landegem 14.5.1900)
4. August Van Severen (°Landegem 21.5.1886)
5. ?
6. Irma De Cloedt (°Landegem 19.6.1905), dochter van Henri.

Puinen van La. Lezem - Kapellendries.

Puinen van het huis van Leo De Roose, bakker, winkelier en landbouwer, in de Drijhekenstraat 3, nu bewoond door Marcel Banckaert, Renaat De Rudderstraat nr. 19.

Puinen van Landegem

Puinen van het huis van de familie Van Hoecke in 1918. Nu staat op die plaats het nieuwe huis bewoond door Jan De Baets, Stationsstraat 63.

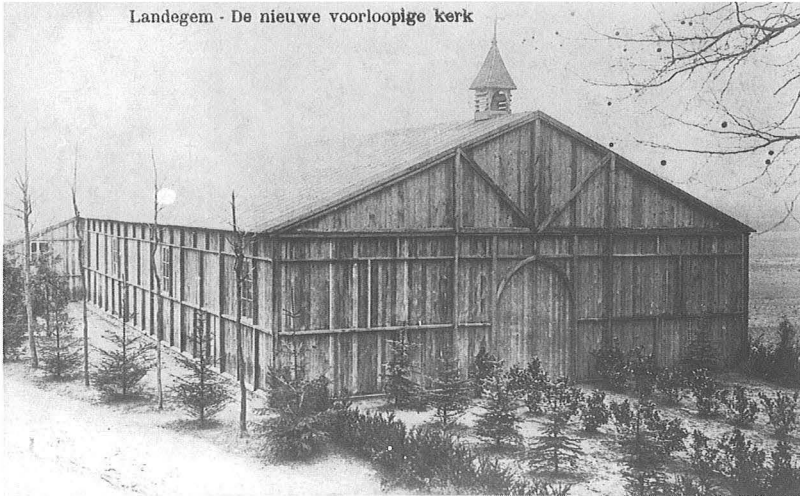
Het Schaaphof op de Heirenthoek werd sedert 1849 in pacht genomen door Joannes Baptist Standaert en zijn echtgenote Maria Theresia Standaert. Door een bomaanslag bij het terugtrekken van de Duitse troepen in 1918 brandde het woonhuis volledig uit.

Graven der soldaten gesneuveld te Landegem.

Tijdens de gevechten aan het Schipdonkkanaal in oktober-november 1918 sneuvelden te Landegem 24 Belgische soldaten. Ze werden eerst begraven voor de ingang van de kerk en kregen er een houten kruis met het opschrift “Mort pour la patrie - gesneuveld voor ‘t vaderland”. Bij de heropbouw van de kerk werd het schip verlengd en in 1923 werden de gesneuvelden ontgraven en in de zuid-westelijke hoek van het kerkhof opnieuw begraven. Nu liggen ze in het erepark op de begraafplaats van Landegem.

HET LEVEN HERBEGINT NA DE EERSTE WERELDOORLOG

Na de bevrijding op 11 november 1918 werd er een houten noodkerk opgetrokken op de hoek gevormd door de huidige Stationsstraat en Dennen-dreef (nu Stationsstraat nr. 10). Deze kerk bleef in gebruik tot eind 1925 of begin 1926.

Na de Eerste Wereldoorlog nam het leven heel vlug weer zijn gewone gang. Op deze schoolfoto van 27 juni 1919 staan kinderen van ongeveer zes jaar. Uit deze foto blijkt niet alleen de verering voor koning Albert en koningin Elisabeth, maar ook het beginnende flamingantisme. Op de lei met tekst lezen we “Lang leve Koning Albrecht” en niet “Albert”. Ook de vlaggen ontbreken niet. Volgende personen konden herkend worden. Voorste rij links Marie-Claire Kluyskens (met wit jurkje), dochter van de Landegemse geneesheer Gustave Kluyskens. Op de tweede rij konden we niemand meer identificeren. Derde rij, vijfde van links is Kamiel De Keyser (°1913). Laatste rij v.l.n.r.: 2. Iréné Claeys (°1913) - 3. Firmin Bisschop (°1913) en 6. Noël Van Kerrebroeck.

Foto van de lagere meisjesschool. Te oordelen naar de leeftijd van enkele kinderen dateert de foto van vlak na de Eerste Wereldoorlog. Volgende personen konden nog herkend worden.

Onderste rij v.l.n.r.:

4. Irma Van den Berghe (°1910)
7. Andrea Van Kerrebroeck
8. Alice De Gandt
9. Anna D'Hoore
10. Margriet D'Hoore (°1906).

Tweede rij v.l.n.r.:

5. Clarisse Mestdagh
6. Suzanne Van Wassenhove .

Derde rij v.l.n.r.:

3. Anna Naert (°1911)
6. Alice Mestdagh
10. Martha Claeys
11. Martha D'Hoore (°1905).

Laatste rij vijfde van links is Anna Van Heule.

In zijn zitting van 15 november 1919 besliste het schepencollege van Landegem dat er een vrijheidsboom zou worden geplant. Een week later op zondag 22 november vond om 14 uur de plechtige planting van de vrijheidsboom plaats tussen de kerk en de hoeve van Alfons Naert. Ook nu staat er nog op die plaats een vrijheidsboom, geplant na de Tweede Wereldoorlog. De man in uniform is zeker de veldwachter. Het regende die dag in november en het huis in het midden van de foto is één jaar na de oorlog nog niet gerepareerd.

In zijn zitting van 16 augustus 1919 besloot het schepencollege van Landegem tot het organiseren van vredesfeesten om de soldaten uit de oorlog 1914-18 te huldigen. Een commissie bestaande uit gemeentesecretaris Ad. Van de Castele, hoofdonderwijzer Michel Deprest en Cyriel Claeys zouden de feesten voorbereiden. Te oordelen naar het zonnige weer en de bladeren aan de bomen vond de vredesstoet waarschijnlijk nog in augustus-september 1919 plaats. Hier trekt de stoet door de Kerkstraat. Op de achtergrond rechts herkennen we het gebouw van de “bewaarklas”.

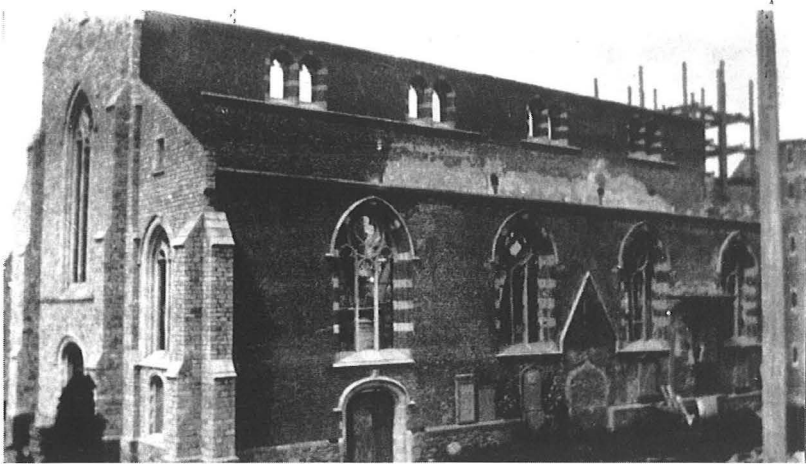

De Landegemse oud-strijders uit de Eerste Wereldoorlog in 1920. De foto werd gemaakt vóór het huis van slachter Henri De Cloedt (nu Vosselarestraat 4). Slechts één persoon kon herkend worden. De achtste van rechts op de eerste rij is Alois Van Loocke.

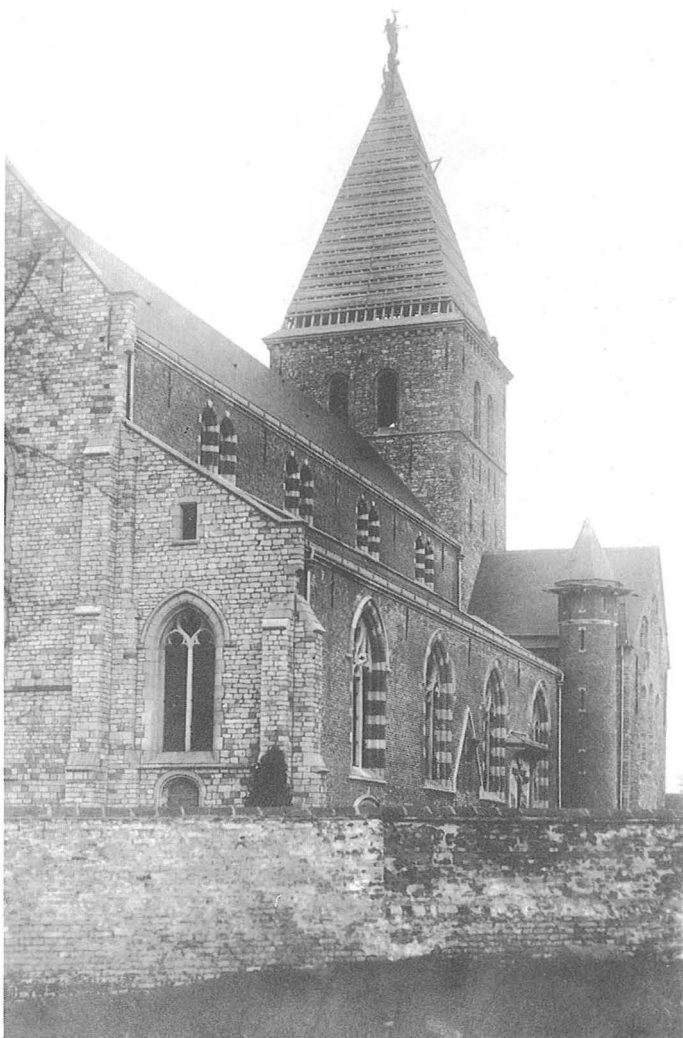

In 1923 werden de gesneuvelden uit de gevechten aan het Schipdonkkanaal opnieuw begraven en kregen ze een stenen grafzerk. De graven lagen in de zuid-westhoek van het kerkhof.

Waarschijnlijk dateert de foto van halfweg de jaren 1920. Het huis links is café "De Zwaan bij Arthur Verplaetse - billard". Arthur Verplaetse was handelaar en getrouwd met Judith Maria Danneels, weduwe van Cyriel Claeys.

In 1923 werd het puin van de vernielde kerk weggevoerd en kon worden begonnen met de heropbouw. De middenbeuk werd verhoogd en de kerk werd met een travee verlengd. Naast het hoofdportaal zien we de nis waarin de gedenkplaat voor de slachtoffers uit de oorlog moet komen. De stellingen voor de bouw van de toren staan er al, maar de toren zelf is nog in aanbouw. Rechts van de elektriciteitspaal zien we de ramen van het ronde torentje tegen de westkant van de kruisbeuk.

De nieuwe kerk is bijna klaar. De toren moet nog worden gedekt en er moet nog glas komen in de ramen. Op de torenspits plaatst smid August Van Severen het kruis en de haan.

In zijn zitting van 11 maart 1924 vroeg het schepencollege de machtiging tot het plaatsen van een gedenksteen voor de Landegemnaren gesneuveld tijdens de wereldoorlog. De steen zou door de gemeente worden betaald en geplaatst worden in een nis tegen de hoofdingang van de nieuwe kerk. Op 13 december 1924 was de gedenksteen klaar maar de heropbouw van de kerk was te weinig gevorderd, het was winter en bovendien was het kerkhof nog niet ontruimd. De onthulling werd dus uitgesteld en de steen bleef voorlopig in de gebouwen van de gemeente liggen. Op 19 juni 1926 vreesde het schepencollege relletjes bij de onthulling van de steen en riep de gemeenteraad samen op 24 juni om maatregelen te bespreken. Uiteindelijk werd de steen onthuld op 18 juli 1926. De man in het midden van de foto (met stijve boord en horlogeketting) is Marcel Verhamme.

Inpakken van fruit in houten vaten (ca. 1925). Het fruit werd van Landegem naar Gent vervoerd en daar verhandeld.

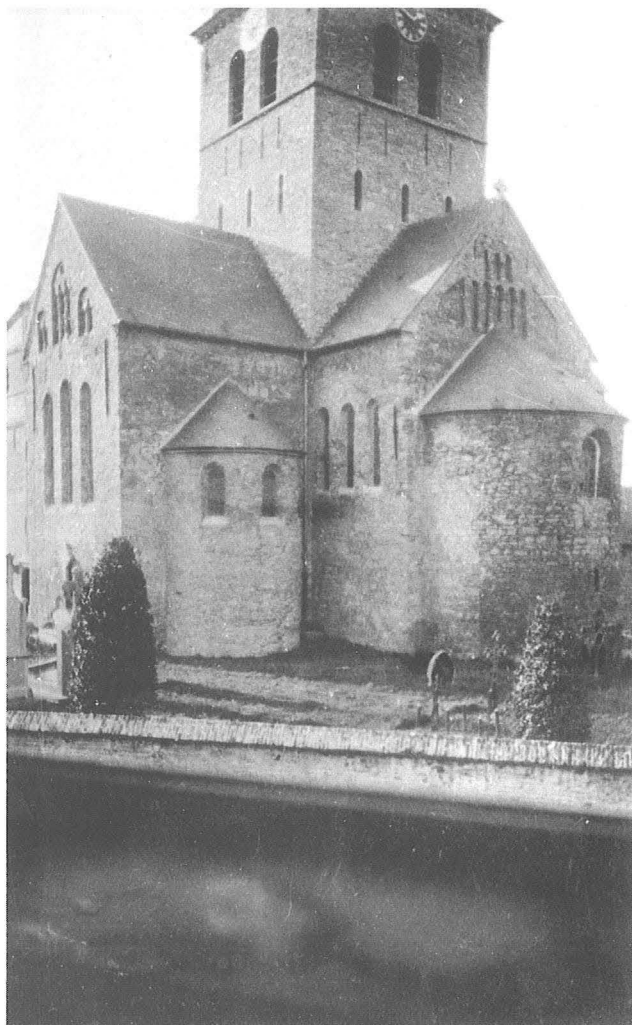
V.l.n.r. herkennen we:

1. Emma Martha Mestach (°Hansbeke 17.7.1896), echtgenote van Raymond Dombrecht
2. ?
3. ?
4. Louise De Grootte (°Merendree 29.10.1882)
5. Albert (Albrecht) Emiel Claeysens (kleine jongen, niet goed herkenbaar wegens fout op de foto (°Landegem 18.6.1915)
6. Raymond Haesaert (°Merendree 14.2.1879)
7. ?
8. Maria Ludovica Verschaeve (°Aalter 24.8.1884), vrouw van Raymond Haesaert
9. August Achiel Van Hese (°Nevele 15.7.1887).

Op 27 september 1925 werd het onderzoek geopend om een nieuwe vaste brug te bouwen over het Schipdonkkanaal ter vervanging van de houten brug. Op de achtergrond zien we de houten brug en in het midden van de foto de inmiddels herbouwde "Villa Pia". In 1926 of 1927 werd de in het atelier geconstrueerde metalen boogbrug op zijn geheel op één of meer schepen aangevoerd en zuidwaarts van de bestaande houten brug op twee landhoofden gelegd. Hiervoor moest het wegtracé worden verlegd.

EEN BLOEIEND DORP IN DE JAREN DERTIG

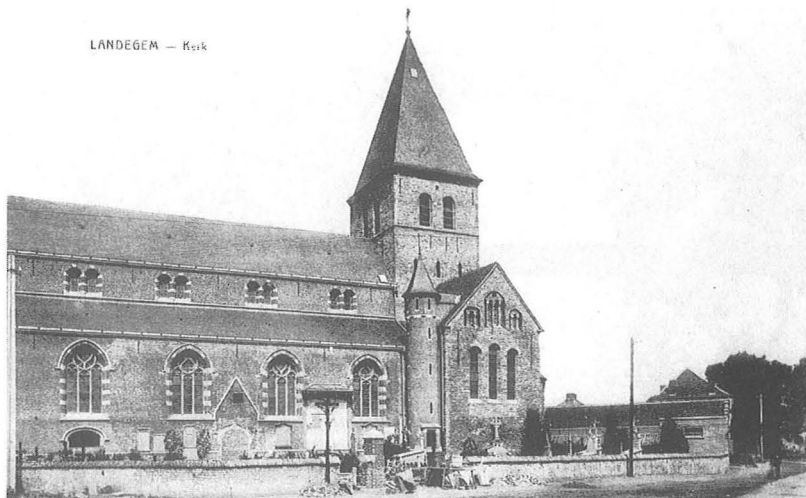
De nieuwe kerk in de jaren dertig.

De kerk in de jaren dertig tijdens een begrafenisplechtigheid. Links bakkerij-afspanning De Buck. Naast het kerkportaal rechts zien we de gedenkplaat voor de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog.

LANDEGEM — Kerk

Nog enkele beelden van de heropgebouwde kerk in het midden van de jaren dertig.

Deze foto van de Kasteeldreef dateert uit het midden van de jaren dertig. Bemerkt de stompe kerktoren en vergelijk met de foto van 1911.

Deze foto moet worden gedateerd vóór of in 1930. In de huizen woonden v.l.n.r.:

(nr. 6) Melanie Van de Walle, weduwe van August De Vogelaere, “In ‘t Huis van Commerce”.

(nr. 5, hoek Dorp en Kerkstraat) Robrecht Van Laere (°Nevele 5.1.1882), kleermaker, getrouwd met Judith De Vogelaere.

(nr. 4) Café In ‘t Oud Gemeentehuis” bij August De Wispelaere (°Zomergem 13.10.1877) paardenkoopman, getrouwd met Louise Celina Schelstraete.

Het volgende huis staat al in de Vosselarestraat.

(nr. 3, hoek Dorp en Vosselarestraat) “In den Hert bij Aug. T’Hooft aannemer van bouwwerken”. Op 26.2.1930 overleed Rosalia Slock, de vrouw van August T’Hooft. Enkele maanden later op 28.8.1930 trouwde zijn dochter Louisa Augusta Juliana T’Hooft (°Landegem 2.2.1895) met Omer De Baets, slachter (°Hansbeke 25.10.1899). Op 26.11.1931 verhuisde August T’Hooft. Omer De Baets en zijn jonge vrouw bleven in het ouderlijk huis wonen.

Landegem 't Dorp.

Een zicht op het dorp uit het begin van de jaren dertig. In het midden van de foto bemerken we de vrijheidsboom die in 1919 werd geplant. Rechts van de boom de ingangspoort van de hoeve van Alfons Naert en daarnaast de bedrijfsgebouwen van bierhandelaar en landbouwer Petrus Rogghe (°Zomer- gem 7.3.1873) en een hoek van het hek vóór zijn huis (nu Stationsstraat 1)

Deze foto moet zeker na 1930 worden gedateerd. Op het gevelopschrift van het huis rechts lezen we “In den Hert bij Omer De Baets-T’Hooft slachter billard”. Eind 1930 volgde Omer De Baets zijn schoonvader August T’Hooft op. Verder woonde in het huis links August De Wispelaere in café “In ‘t Oud Gemeentehuis”. Het huis ernaast was omgebouwd tot winkel. De volgende huizen staan al in de Vosselaerstraat.

Op deze foto ook uit het begin van de jaren dertig herkennen we v.l.n.r. een gedeelte van het huis van Omer De Baets-T’Hooft. Op het opschrift kunnen we de laatste letters van de naam T’Hooft lezen en de woorden “slachter billard”. Daarnaast café “In de Zwaan bij Arthur Verplaetse billard”; rechts daarvan garage Van Speybroeck; aan de overkant van de straat bakkerij De Buck en een gedeelte van de kerk met kerkhofmuur.

Toen in 1936 deze foto van de Vosselaerstraat werd gemaakt poseerden v.l.n.r.:

1. August Van Severen (smid) (°Landegem 21.5.1886)
2. Julienne Vanderhaegen (°Drongen 19.10.1893), echtgenote van August Van Severen
3. Rafaël Van Severen, zoon van August
4. ?
5. Marcel Van Severen met fiets, zoon van August
6. Agnes De Cloet, dochter van Leonce
7. Madeleine Lambrecht, echtgenoot van Leonce De Cloet.

Op de rechterkant van de straat zit Leon Standaert rechts van de elektriciteitspaal. In het eerste huis op de linkerkant woonde smid August Van Severen; in het huis links op de foto woonde gareelmaker Lionel De Vreese (°Landegem 14.5.1900).

Landegem gezien vanaf de brug over het Schipdonkkanaal in het begin van de jaren dertig.

Eerste, tweede en derde studiejaar van de jongensschool in 1931 met meester Gilbert Waelput. Op de gemeenteraadszitting van 22 november 1924 werd Gilbert Waelput, waarnemend onderwijzer te Merendree, met algemeenheid van stemmen tot onderwijzer van Landegem verkozen. Hij trad op 1 december 1924 in dienst. De heer Gilbert Waelput herkende samen met zijn oud-leerling Georges Hozemont volgende leerlingen.

Op de eerste rij zitten v.l.n.r.:

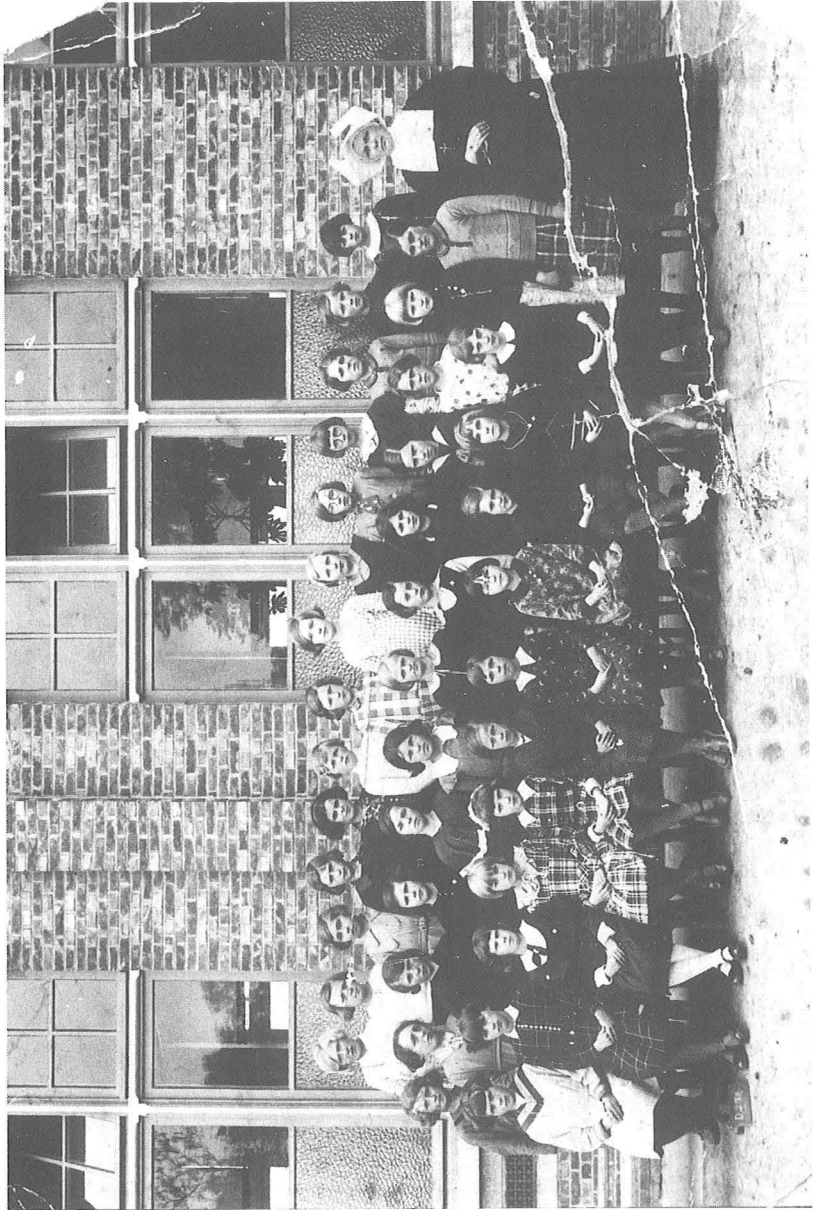
1. Frans De Weirdt
2. Julien De Coster
7. ... Van de Walle
10. August Van de Walle

Op de middenste rij zitten v.l.n.r.:

1. André Pynaert
2. Armand Andries
3. ?
4. Valère Braem
5. ?
6. Luc Stainier
7. ?
8. Omer Claeysens
9. Julien Lanckzweirt
10. ... Muys
11. ?.

Op de achterste rij staan v.l.n.r.:

1. René De Weirdt
2. René Pynaert
3. ... Muys
4. ... De Clercq
5. Albert Van de Sompele
6. ... De Coster
7. Leon Standaert
8. Henri Cocquyt
9. Julien Van Severen
10. Georges Van Wassenhove
11. Meester Gilbert Waelput.

De leerlingen van de meisjeschool omstreeks 1935 met rechts zuster Bega.

Voorste rij zittend v.l.n.r.:

1. Germaine De Vriendt
2. Marcella De Meyer
3. Bertha Naessens
4. Rachel Cocquyt
5. Bernice Heynssens
6. Maria Tollens
7. Irène De Dapper (?)
8. Judith Bytebier
9. Angèle Lambrecht

Middenste rij v.l.n.r.:

1. Germaine Lobbens
2. Roza De Coster
3. Maria Van Tornhout
4. Henriette De Paepe
5. Alfonsine Coddens
6. Simonne Bohyn
7. Andrea De Buck
8. Simonne De Vreese
9. Maria Verbeke
10. Gerarda Lanckzweirt
11. ?
12. Emma Van de Sompele
13. Maria Goedertier

Achterste rij v.l.n.r.:

1. Alice De Dapper
2. Georgette Van Gansbeke
3. Cecile Verplaetse
4. Maria De Buck
5. Marcella Wille
6. Esther Bontinck
7. Emma Coddens
8. Simonne De Wispelaere
9. Judith Madou
10. Marie-José De Jaegher
11. ? Van den Bossche
12. Leontine Goedertier
13. Diane Muys
14. Rachel Van Gansbeke

Klooster en meisjesschool

In 1843 werd er door pastoor Fr. De Smet in de tuin van de pastorie een kantschool opgetrokken.

In 1879 werd door pastoor Van der Casseyen met financiële hulp van barones de Monin-Rendeux, geboren Thionia Vermeulen, de katholieke school op haar grond in de Kerkstraat gebouwd. In 1881 werd er een woonhuis gebouwd en in 1883 werd er een school voor de jongens gebouwd, kreeg het klooster een verdieping en kwam er een muur die het klooster afsloot.

In 1903 werd het klooster vergroot: er kwam een refter, een slaapzaal, een zolder en een kelder. In 1907 waren de gebouwen eigendom van graaf Mizaël Le Mesre De Pas. Deze eigenaar droeg ze in 1926 over aan de v.z.w. Parochiale Werken. In 1929 werden er vier klassen en kleedkamers gebouwd. In 1931 werd de kapel gebouwd. In 1952 werden de klassen van 1879 vernieuwd, ze kregen grotere ramen en een nieuwe vloer. In 1996 werd de lagere school afgeschaft; alleen de kleuterschool bleef verder bestaan.

De Kerkstraat in 1936 met de meisjesschool (en niet de gemeenteschool zoals op de prentkaart staat). Rechts op de foto zijn duidelijk de sporen te zien van verbouwingswerken aan het klooster (1931)

De Landegemse piloot Prosper Cocquyt vergastte geregeld sommige van zijn dorpsgenoten op een luchtdoop. Hier poseert hij op het vliegveld van Evere met v.l.n.r. Lucien Onderbeke, Marcel Verhamme, Prosper Cocquyt, een technicus en Clara Van Lierde leunend tegen het vliegtuig.

De Landegemse oud-strijders van de Oud-Strijders 1914-1918 N.S.B.

De foto werd in de jaren dertig gemaakt voor het oud-strijderslokaal bij weduwe Van Wassenhove op het dorp.

Op de eerste rij zitten v.l.n.r.:

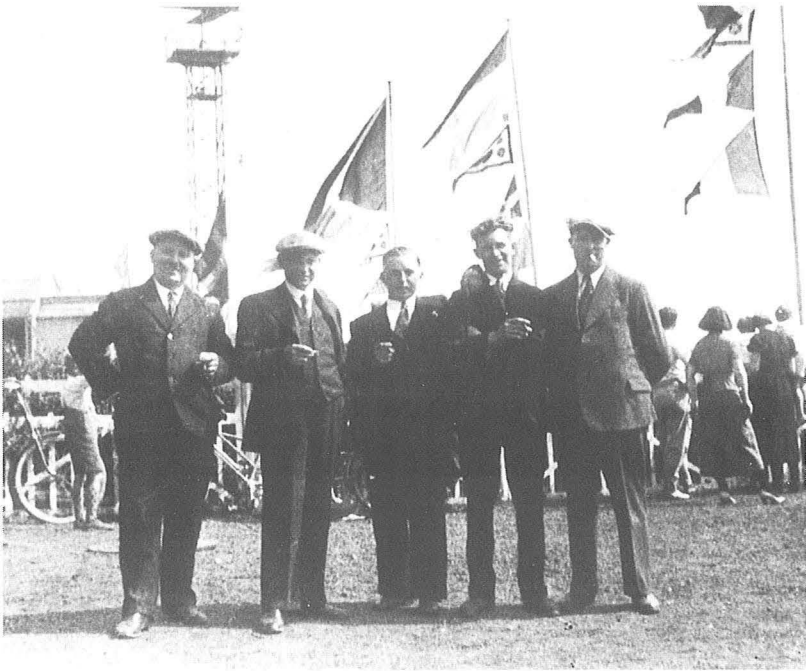
1. Clementina Vandebussche, echtgenote van veldwachter Jules Braem
2. Richard De Meester
3. Marcel Verhamme
4. Alfons De Brabandere
5. Mevrouw Elvire Van Wassenhove

Op de tweede rij staan v.l.n.r.:

1. René De Brabander
2. René Van Tornhout
3. Leon De Pestel
4. Oscar De Wispelaere
5. Emil Van Vynckt
6. Omer De Gandt
7. Ferdinand Van Gansbeke
8. Henri De Gandt
9. Alois Van Loocke
10. Oscar De Vos
11. Cyriel Muys
12. Hendrik Huys
13. Basile Lancksweirdt
14. Cyriel De Clercq

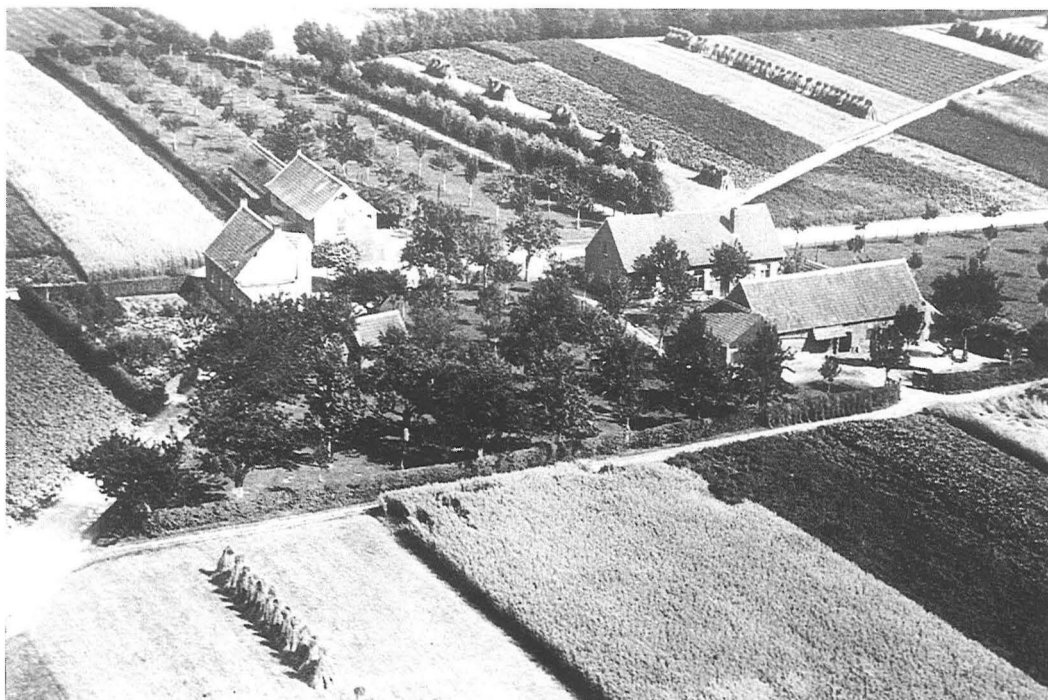
Op de laatste rij staan v.l.n.r.:

1. Leonce Goedertier
2. Camiel Van Hove
3. Arthur Rondas
4. Camiel De Vreese
5. Oscar Goossens
6. Alfons De Vogelaere
7. Odiel De Pestel
8. Achiel Lobbens
9. Henricus Bodry
10. Eduard De Paepe
11. Georges Madou

Lichtbaken voor de vliegtuigen aan het station van Landegem. De vliegtuigen volgden de spoorlijn Oostende-Gent-Brussel. Op de lichttoren stond een vliegtuigje als windwijzer. Op deze foto van ca. 1935 poseren v.l.n.r.:

1. Georges Dierickx (Nevele)
2. Antoine Ketelaere (?) (Nevele)
3. Julien De Gandt
4. Herman Claeys
5. Octaaf Blomme

Luchtfoto van de Heirenthoek in de jaren dertig gemaakt door de Landegemse luchtvaartpionier Prosper Cocquyt. Het gebouw helemaal links op de foto is zijn ouderlijk huis het “Molenhuis”, het bedrijfsgebouw erachter is de maalderij.

In 1938 bestond de toneelbond "Wij Willen" twintig jaar. De leden lieten zich fotograferen voor café Pullman van Theofiel De Witte in de Stationsstraat.

Op de eerste rij zitten v.l.n.r.:

1. Maurice Brackeneer
2. Leon T'Hooft
3. De stationschef (?)
4. Adrien Verplaetse

Middenste rij v.l.n.r.:

1. Emiel Van Severen
2. André De Buck
3. Marcel Verbeke
4. Robert Verstraete
5. Maurice De Paepe
6. Lionel De Vreese
7. Theophiel De Witte
8. René De Brabandere
9. August De Coninck
10. Albert Mestdagh
11. Cyriel Schaeck
12. Edmond De Brabandere
13. Maurice Beresole
14. Arthur Willems

Laatste rij v.l.n.r.

1. Robert Boete
2. Cyriel Van Hecke
3. August Van Severen
4. Georges (Joris) Van Severen
5. Gerard Van de Voorde
6. Alfons De Coninck
7. Marcel De Gandt

1939 of 1936

De “Schuttersvrienden” Landegem, vóór hun lokaal bij weduwe Van Wassenhove. Zittend vooraan v.l.n.r.:

1. Irené Van Hulle
2. Aimé Claeys
3. Jules Herteleer (burgemeester)
4. Alfred Coddens
5. Leon T’Hooft
6. Desiré Van De Gehuchte

In het midden v.l.n.r.:

1. Leon Van Gansbeke
2. Cyriel De Buck
3. August Van Gelder
4. Herman Claeys
7. Cyriel Herteleer
8. Robert Herteleer
9. Alfred Martens
10. (Jules?) Cocquyt
11. Cyriel Cocquyt
12. Gaston Vermeire
13. Frans Goethals
14. Georges Van Wassenhove

Bovenste rij v.l.n.r.:

1. Aimé Cocquyt
2. Kamiel Decooman
3. Irené Fockaert
4. Gerard (Richard?) Van de Voorde
5. Maurice Maes
6. Omer De Baets
7. Cyriel Stommelinck
8. August Cocquyt

VAN DE TWEEDE WERELDOORLOG TOT HET EINDE VAN DE ZELFSTANDIGE GEMEENTE LANDEGEM

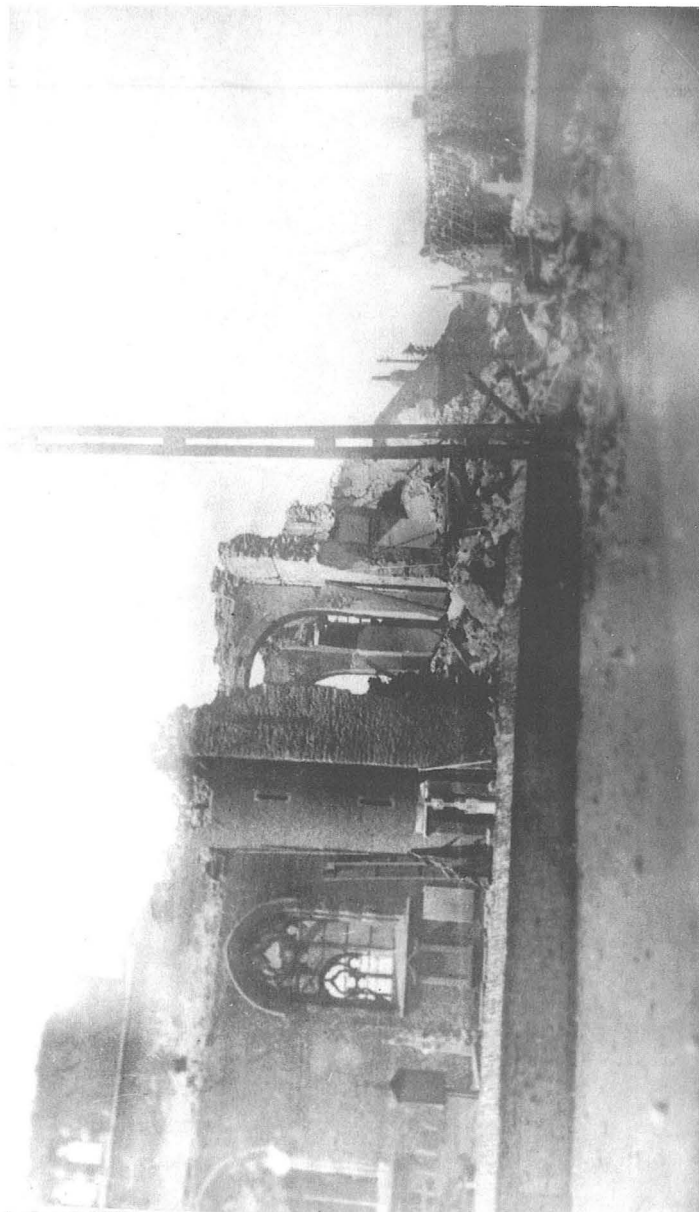

Op 24 mei 1940 werd om 4 uur in de namiddag de kerk door het Belgische leger opgeblazen. De kracht van de ontploffing was zo groot dat de toren neerstortte en er van de kerk alleen maar een hoop puin overbleef.

In de middenbeuk van de vernielde kerk poseren in mei 1940 enkele Landegemse jongeren v.l.n.r. Lucien Van de Gehuchte, Gilbert Van Brussel, Armand Andries, Georges Van Wassenhove en André De Paepe.

Eduard De Paepe (links) en Arthur Tuytschaever (rechts) lieten zich in de puinen van de kerk fotograferen. De twee klokken waren naar beneden gestort, maar de kleine klok bleef onvindbaar. Een grappenmaker had ze verstopt in de bietenput op de nabijgelegen hoeve van Alfons Naert.

De zuidkant van de kerk na de vernieling op 24 mei 1940.

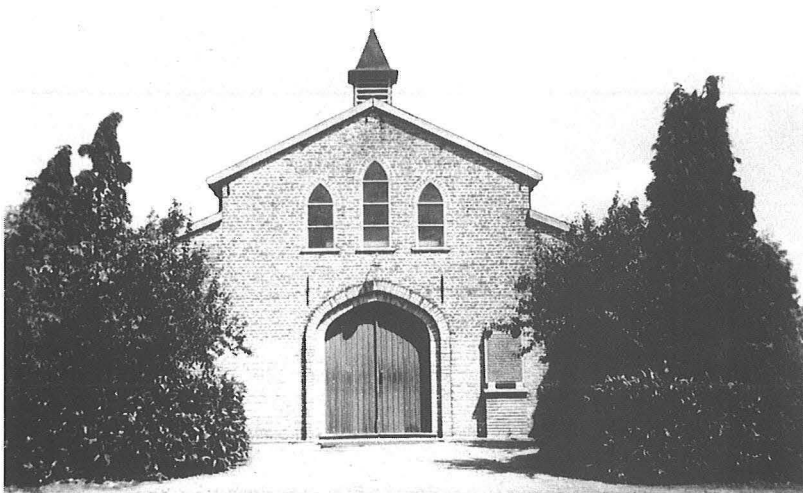
De formatie waaruit later de voetbalclub “De Landegemboys” is ontstaan. Op de amateurfoto van ca. 1940 herkennen we vooraan zittend v.l.n.r.

1. Julien Wille
2. Valère Braem
3. Georges Hozemont
4. Julien De Paepe
5. Leon Van Wassenhove.

Staande v.l.n.r.

1. onderpastoor Jozef Van Cauthem
2. Valère Braem
3. Albert Van de Sompele
4. Hubert Boghaert
5. Alfons De Coninck
6. Armand Andries
7. Julien Lanckzweirt
8. Marcel Van Gansbeke
9. Georges Van Wassenhove.

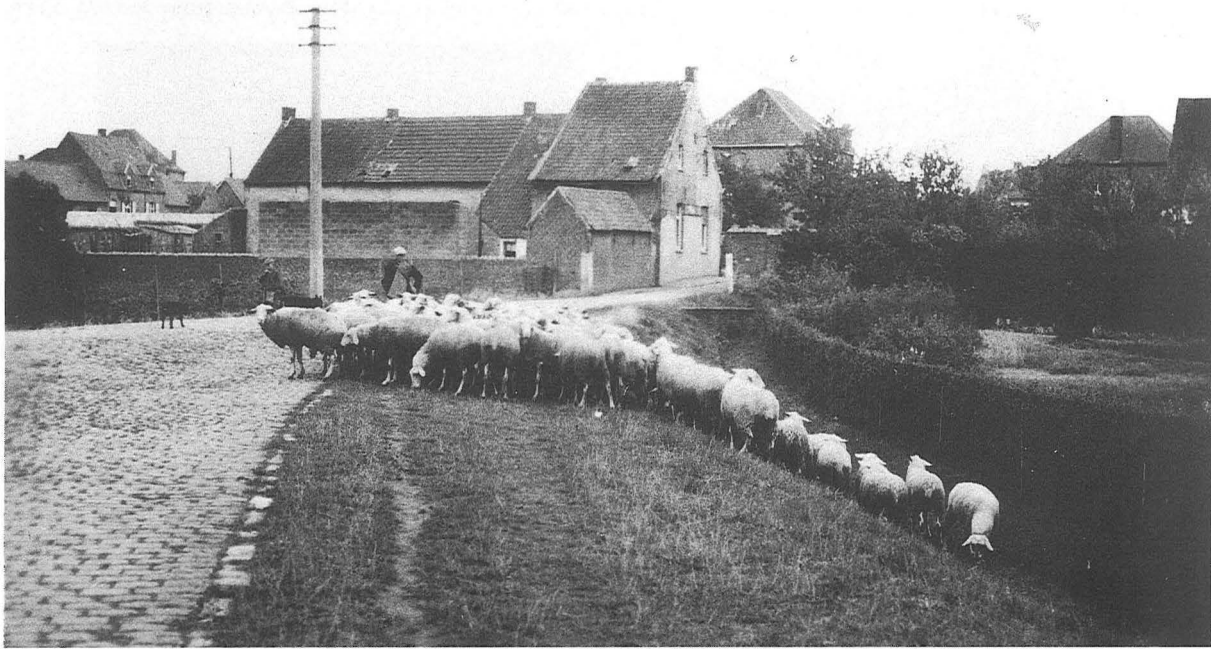
Opvallend is dat de spelers drie verschillende soorten truitjes dragen; Alfons De Coninck en Georges Van Wassenhove speelden zelfs in burgerkleren.

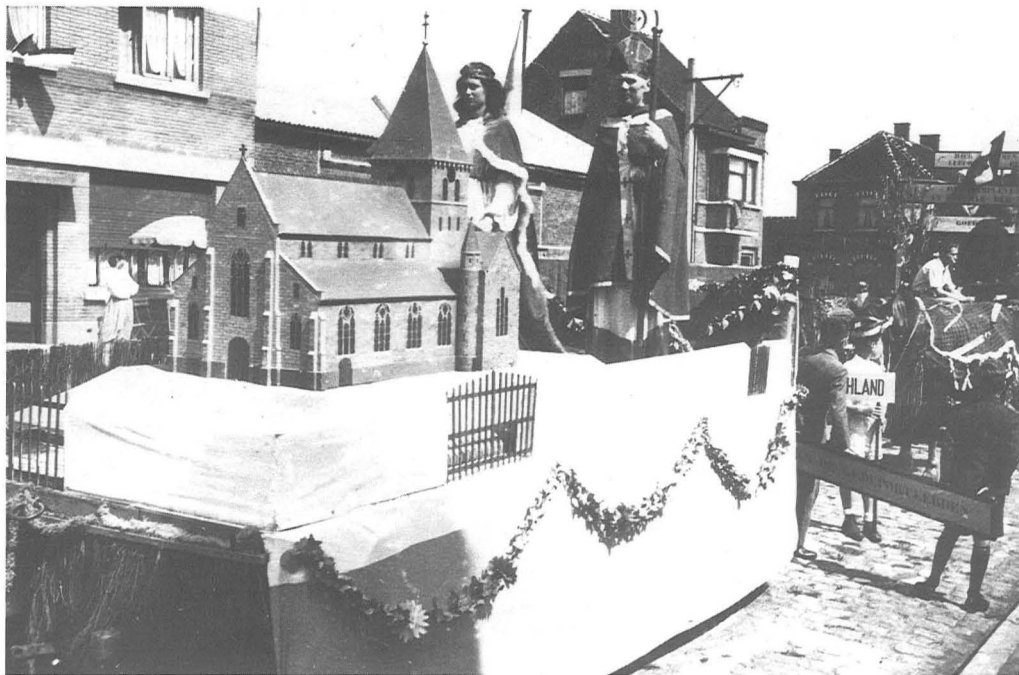
Op dezelfde plaats waar na 1918 de houten noodkerk stond, op de hoek van de huidige Stationsstraat en Dennendreef, werd in 1940 een stenen noodkerk gebouwd. Rechts van de deur zien we de gedenkplaat voor de slachtoffers uit de Eerste Wereldoorlog.

Een algemeen zicht op de binnenkant van de noodkerk.

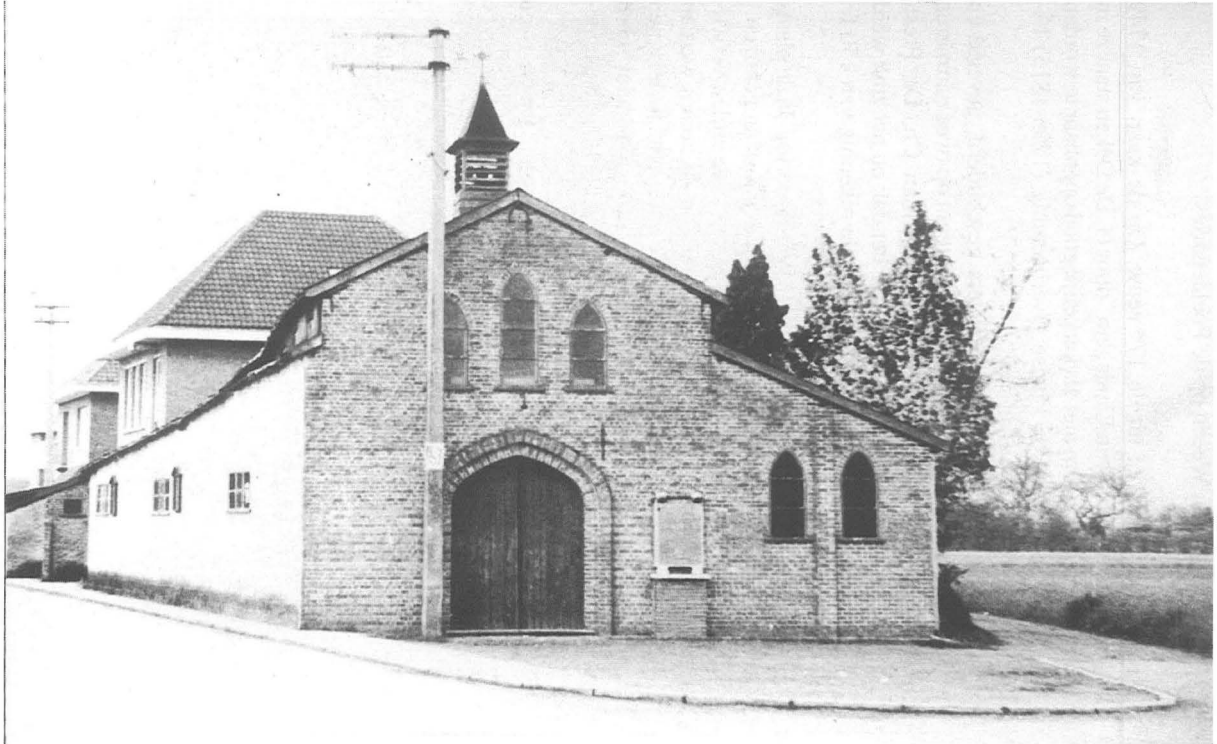
Landegem zonder kerktoren. Een foto gemaakt in de jaren veertig vanaf het Schipdonkkanaal richting dorp. Helemaal links op de foto herkennen we de twee dakkapellen van de hoeve Alfons Naert.

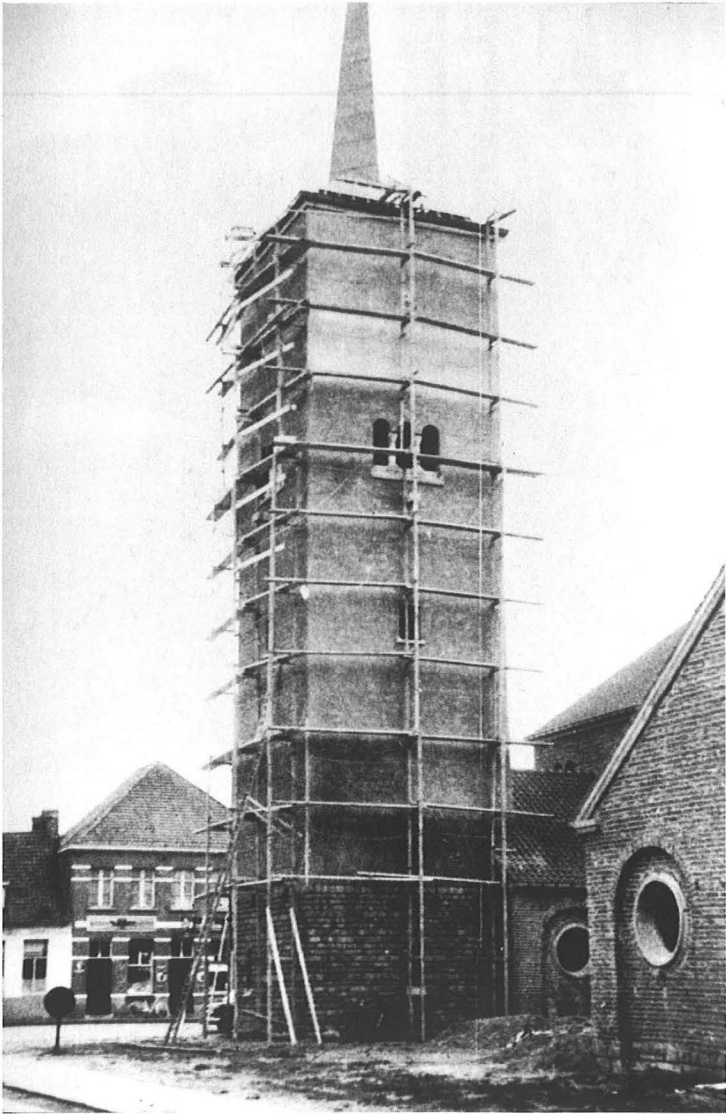
Na de Tweede Wereldoorlog werd in Landegem een bevrijdingsstoet georganiseerd. In de stoet wordt een maquette van de verwoeste kerk meegevoerd. Links stelt Marie-Thérèse T'Hooft de heilige Margriet voor, Maurits De Paepe, die sedert 1944 "Suisse" was in de kerk beeldde de heilige Blasius uit. Op het bordje rechts vooraan kunnen we het woord "gedeporteerden" lezen. De foto is gemaakt op het plein vóór het vroegere station.

Nog enkele figuranten uit de bevrijdingsstoet. Links te paard: Libor Muys; rechts te paard Remi Martens; de ruiter in het midden is onherkenbaar. Vooraan staan v.l.n.r. André Clincke, Gustaaf Van Oost, Omer Lobbens en Leon Cocquyt. Op één van de borden die in de stoet werden meegedragen lezen we “in het rijk der moffen”.

In 1956 werd de Stationsstraat verbreed en in beton gegoten. Om de weg te kunnen verbreden moest een deel van de noodkerk worden afgebroken.

In de loop van 1961 werd de laatste hand gelegd aan de huidige kerk. Op kerstmis 1961 werd de nieuwe kerk door pastoor Jozef Van Gansbeke in gebruik genomen.

De laatste mandenmaker en “suisse” van Landegem. Maurits De Paep (°St.-Martens-Lerne 18.5.1899-†Landegem 8.11.1977) leerde het beroep van mandenmaker van zijn vader. Bij zijn huwelijk in 1925 met Irma Cocquyt vestigde hij zich in Landegem. Aanvankelijk trok hij met paard en kar naar de boeren in het omliggende om er de manden en rieten zetels te verkopen. Later schakelde hij over op wasmanden en vismanden. Van 1944 tot aan zijn dood in 1977 was hij onder de pastoors Van Laere, Bruwez en Van Gansbeke “suisse” in de kerk.

De laatste hoefsmid van Landegem. René Vanheule (°18.10.1905) volgde zijn vader Karel Vanheule op als smid. Karel kreeg op 16.6.1923 de toestemming van de gemeente Landegem om een smidse op te richten in de Vosselarestraat. Voor de bouw van de nieuwe school tussen 1990 en 1992 werden de smidse en het woonhuis afgebroken.

Op vrijdag 24 mei 1940 werd samen met de kerk ook de brug over het kanaal opgeblazen. Deze foto van de voorlopige brug werd gemaakt halweg de jaren zestig.

In 1964 werd Julien Coppens, de laatste burgemeester van de zelfstandige gemeente Landegem, ingehuldigd. Vóór het huis van burgemeester Coppens in de Stationsstraat poseerden voor de gelegenheidsfoto v.l.n.r. Maurits Van Tornhout (gemeenteraadslid), Jeanne Fasseur (schepen), Julien Coppens (burgemeester), Antoine Van Speybroeck (schepen en eerste burgemeester van de fusiegemeente Nevele op 1.1.1977), André Martens (gemeenteraadslid) en Antoine De Gheest (gemeenteraadslid).

De Landegemse oud-strijders 1940-45 tijdens een plechtige ontvangst door het gemeentebestuur op de koer van de jongensschool in 1971.

V.l.n.r.:

1. Leonce Cocquyt
2. Georges Van Wassenhove
3. Julien Huyvaert
4. René De Clercq
5. Valère Bekaert (met vaandel)
6. Aimé De Coster
7. Julien Van Cauwenberghe
8. Robert Verheecken
9. Edmond Van Ooteghem
10. Michel Denoyette (oud-strijder 1914-18)
11. Julien Coppens (burgemeester)
12. Georges Opdecam (gemeentesecretaris en voorzitter van de oud-strijdersbond)
13. Firmin Bisschop
14. Hendrik Huys (met bloemen in de hand; oud-strijder 1914-18)
15. Aimé Geirnaert
16. Antoon De Gheest (gemeenteraadslid)
17. ?
18. René Van Tornhout (oud-strijder 1914-18) (de persoon achter hem is niet herkenbaar)
19. Eduard De Paepe (oud-strijder 1914-18)
20. Maurice Van Landeghem
21. Valère Coppens (gemeenteraadslid)
22. Theodoor Van Laere
23. René De Vogelaere (de persoon achter hem is niet herkenbaar)
24. Theophiel Naert (met vaandel)
25. Aimé Cocquyt

Ik dank heel oprecht volgende personen die op de een of andere manier hebben meegeholpen aan de samenstelling van dit boek.

Valère Bekaert

Hendrik Cocquyt (†)

Jan Colpaert, pastoor van Landegem

Rita De Clercq-Dossche

Aline De Meyer-De Gandt

André De Paepe

Georges Hozemont

Kathleen Lanclus

Albert Martens

José Meiresonne

Willy Quintyn

Guido Schaeck

Leon Standaert (†)

Paul Raman, gemeentesecretaris en het personeel van het gemeentearchief van Nevele

Valère Ros

Eli T'Hooft

Annie Van de Velde-Standaert

René Van de Walle

Antoinette Van Ooteghem-Holderick

Marcel Van Severen

Kamiel Van Wassenhove

Gilbert Waelput

GERAADPLEEGDE WERKEN

- A. BOLLAERT, 60 jaar geleden schreef Prosper Cocquyt luchtvaart-geschiedenis, in *Het Land van Nevele*, jg. XXVI (1995), afl. 1, blz. 3-32.
- F. DE POTTER, J.BROECKAERT, *De gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen*, deel 6, Landegem, Gent, 1867.
- J. DE VOS, "Operatie Landegem" oktober-november 1918, in *Het Land van Nevele*, jg. VI (1975), afl. 3, blz. 164-170.
- J. DE VOS, A.JANSSENS, *Het "Lyskanal". Nevele mei 1940*, Nevele, 1980.
- P. DEVOS, *De gemeentehuizen van Oost-Vlaanderen*. Inventaris van het kunstpatrimonium van Oost-Vlaanderen, XVII, Gent, 1982.
- A. JANSSENS, De verdwenen windmolens van Landegem en Hansbeke, overdruk uit "*Appeltjes van het Meetjesland*", jg. XI (1960).
- K. LANCLUS, *Bouwen door de eeuwen heen*. Deel 12n 1, provincie Oost-Vlaanderen, arrondissement Gent, kanton Nevele, Turnhout, 1989.
- J. LUYSSAERT, De Heirenthoekmolen te Landegem in 1594, in *Het Land van Nevele*, jg. I (1970), afl. 3, blz. 6-15.
- N. LEHOUCQ, T. VALCKE, *De Fonteynen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu*. Deel 2 Biografisch repertorium, Gent, 1997.
- J. MEIRESONNE, Brouwerij "De Hoprank" en de familie Meiresonne te Landegem (1871-1918), in *Het Land van Nevele*, jg. XXVII (1996), blz. 198-304.
- L. NEYT, De familie Standaert, in *De Levensboom*, jg. I, afl. 2, blz. 2-26.
- J. VANDELDELDE, Uit het Registrum Pastorale ex Landegem. Over de kapel van O.L.V. van Zeven Weeën op de Poeldendries, in *Het Land van Nevele*, jg. IV (1973), afl. 4, blz. 200-201.

J. VANDEVELDE, Uit het Registrum Pastorale... ex Landegem. De zondag-school en de kantschool, in *Het Land van Nevele*, jg. V (1974), afl. 2, blz. 59-61.

W. VAN PARYS, *Gemeenteschool Landegem* (brochure uitgegeven ter gelegenheid van de opening van de nieuwe school 6 juni 1992), Landegem, 1992.

X, *Opgave alsmede korte beschrijving van de monumenten in de Provincie Oost-Vlaanderen die, ten gevolge van de oorlogsgebeurtenissen 1940-44, geteisterd werden*, Gent, 1945.

X, *Prof. Dr. Albert Kluykens. Rechtsgeleerde, rector R.U.G.* (brochure uitgegeven door het gemeentebestuur van Nevele op 16 september 1995), Nevele, 1995.

**Bibliotheek van de heemkundige kring
"Het Land van Nevele"**

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk elke eerste zondag van de maand van 10 uur tot 12 uur (niet in juli) en na telefonische afspraak met Jan Luysaert (09/371.60.53). De catalogus op onze tijdschriften *Het Land van Nevele* en *Mensen van Toen* kan ook geraadpleegd worden in de Gemeentelijke Bibliotheek van Nevele, Stationsstraat 19, Landegem

Bibliothecaris

Wim De Clercq, Rostraat 12, 9850 Hansbeke

Bestuur

André Bollaert (secretaris dagelijkse werking)

Irène Buysse

Wim De Clercq (bibliothecaris)

Stefaan De Grootte

Lieven De Ruyck (secretaris tijdschriftadministratie)

Yvonne De Keere

Daniël D'Hooge

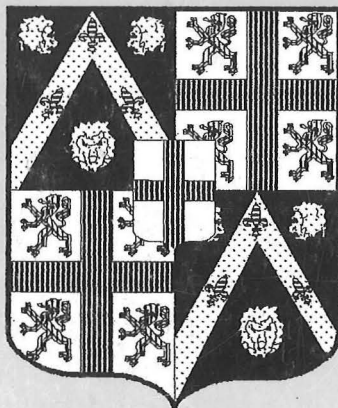
Jan Luysaert (voorzitter)

Marcel Michiels

Arnold Strobbe (ondervoorzitter)

Eddy Verstraete

HEEMKUNDIGE KRING

“HET LAND VAN NEVELE”